

Dnr
Id

Vimmerby
kommun

*Kommunstyrelseförvaltningen
Folkhälsa och ungdomsfrågor*

Drogvaneundersökning 2020

Årskurs 8, högstadiet

Innehållsförteckning

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
INLEDNING	3
BAKGRUND	5
DEL I: TOBAK	6
DEL II: ALKOHOL.....	18
DEL III: NARKOTIKA.....	26
DEL IV: ÖVRIGT.....	28
SAMMANFATTNING	38
REFERENSER	39

Inledning

Drogvaneundersökningen för år 2020 var den åttonde sedan år 2006 som gjordes i årskurs åtta på högstadiet i Vimmerby kommun. Syftet med denna drogvaneundersökning var att få en säkrare bild av droganvändandet bland ungdomarna i kommunen. Detta kunde sedan användas som underlag till framtida drogförebyggande insatser och även för att utvärdera tidigare insatser.

I 2020 års undersökning deltog sammanlagt 154 ungdomar varav 70 var pojkar, 82 var flickor och 2 var annan könstillhörighet. Undersökningen genomfördes i digital enkätform och gjordes genom besök på lektionstid. Under perioden då enkäten genomfördes gick det sammanlagt 171 elever i årskurs åtta vilket gav en svarsfrekvens på 90 procent.

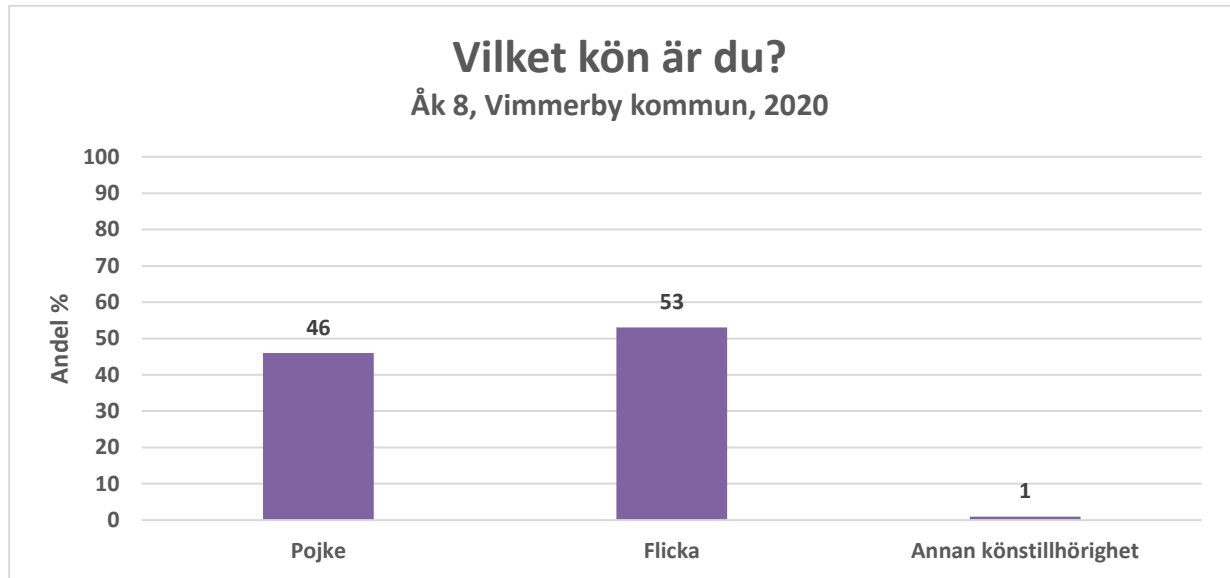
Genom åren har det lagts till frågor i enkäten som ansetts vara viktiga för att få en mer omfattande bild av ungdomars drogvänor. I varje fråga jämfördes svaren med tidigare drogvaneundersökningar och därför hade de nyare frågorna endast jämförelser från några år tillbaka.

Enkäten genomfördes digitalt och det gick inte att avsluta enkäten utan att ha gett ett svar på alla frågor. Vid undersökningstillfället togs närvaro dels för att jämföra antalet närvarande med antalet svar som kom in och dels för att veta vilka som skulle kallas till uppsamlingsheat. Vid ett tillfälle fick vi in två enkäter fler än antalet närvarande och vid två andra tillfällen fick vi in ett svar mindre än antalet närvarande och vid de två sista tillfällena fick vi inte lika många svar som det vara närvarande.

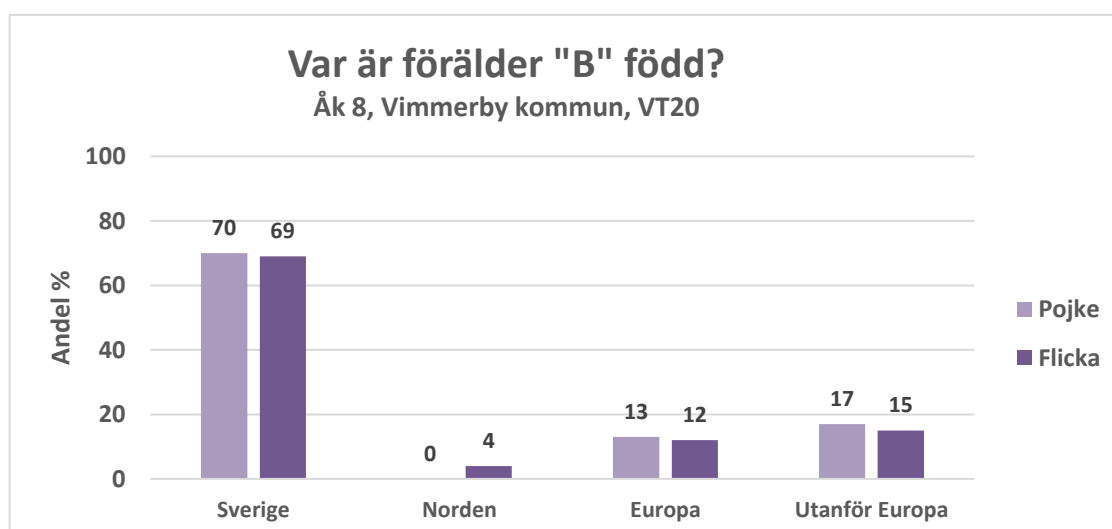
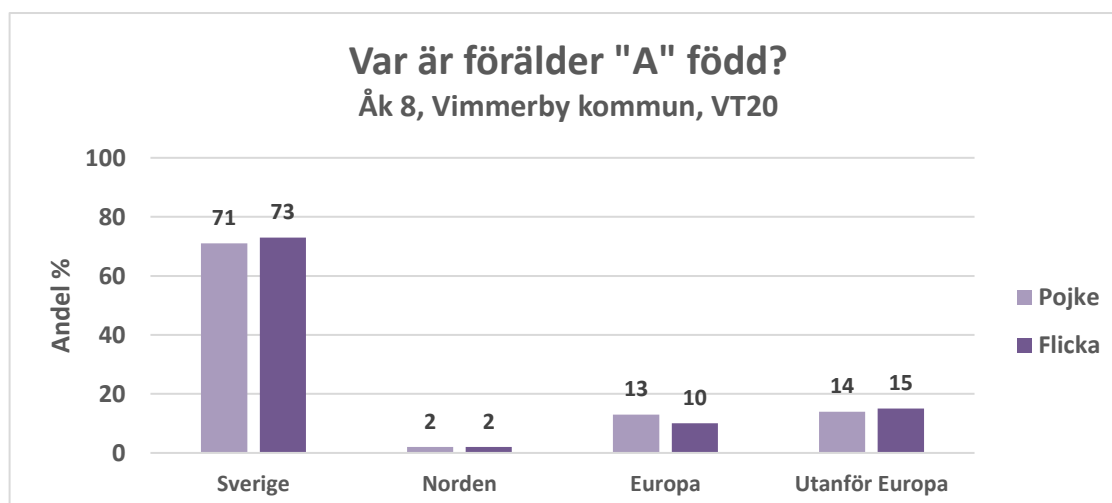
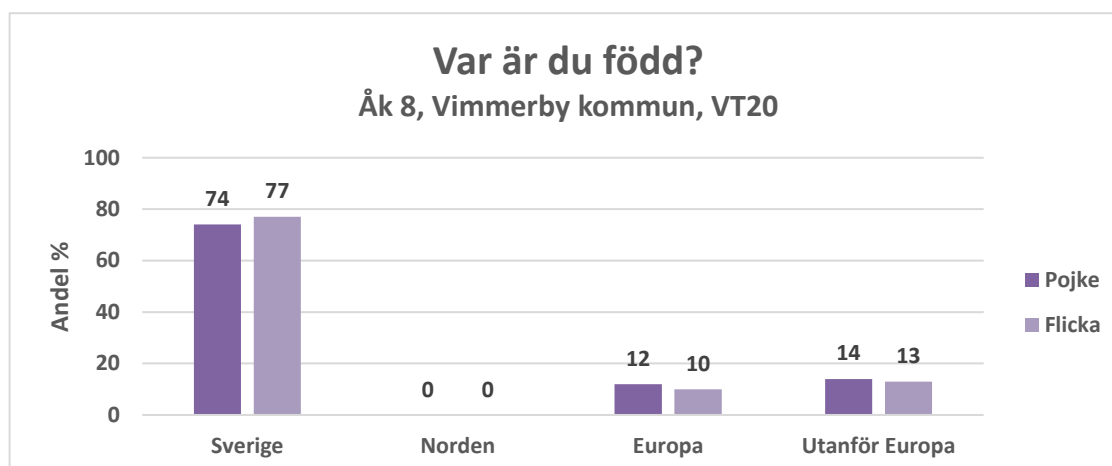
I denna undersökning vill vi inte bara visa ungdomarnas drogvänor utan även undersöka skillnader mellan könen. Att belysa skillnader mellan könen görs av jämställdhetsskäl vilket problematiserar en etisk riktlinje inom vetenskapen, nämligen konfidentialitetskravet. Konfidentialitetskravet innebär att det inte ska vara möjligt för läsaren att identifiera vad enskilda personer har svarat i enkäten (Vetenskapsrådet, 2002). Då Vimmerby är en kommun med relativt låg population i varje årskull, var det också väldigt få enskilda personer som svarat att de var ett annat kön än flicka eller pojke. Eftersom det var så få som angett att de tillhör ett annat kön så äventyrar det anonymiteten (konfidentialitetskravet). På grund av konfidentialitetskravet har vi valt att bara redovisa svaren från de som angett att de var pojke eller flicka. Alla 154 ungdomars svar finns dock med i de staplar som inte är uppdelade efter kön.

De flesta frågor redovisas på en helsida och börjar med antalet som svarat vad i en tabell. Sedan följer ett stapeldiagram som visar svaren i procent och längst ned på sidan finns ett stapeldiagram som jämför svaren med tidigare år, även det i procent.

Deltagarna har varit informerade om deras anonymitet och syftet med undersökningen.

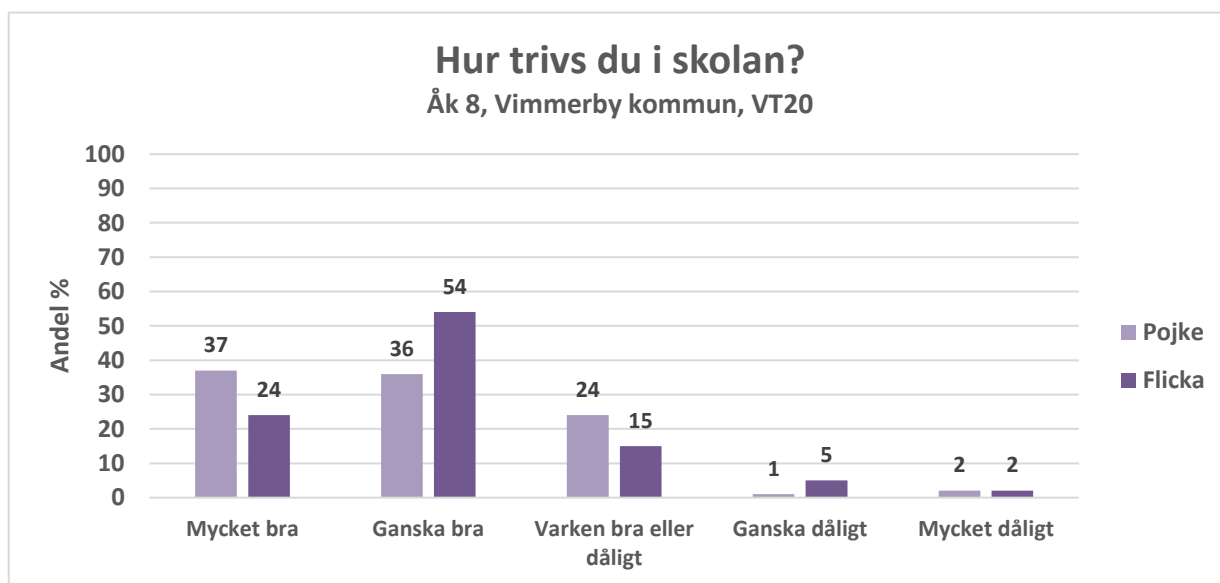
Bakgrund

Fråga 3. Hur trivs du i skolan?

Tabell 1: Antal som angett hur de trivs i skolan.

Kön	Mycket bra	Ganska bra	Varken bra eller dåligt	Ganska dåligt	Mycket dåligt
Pojke	26	25	17	1	1
Flicka	20	44	12	4	2

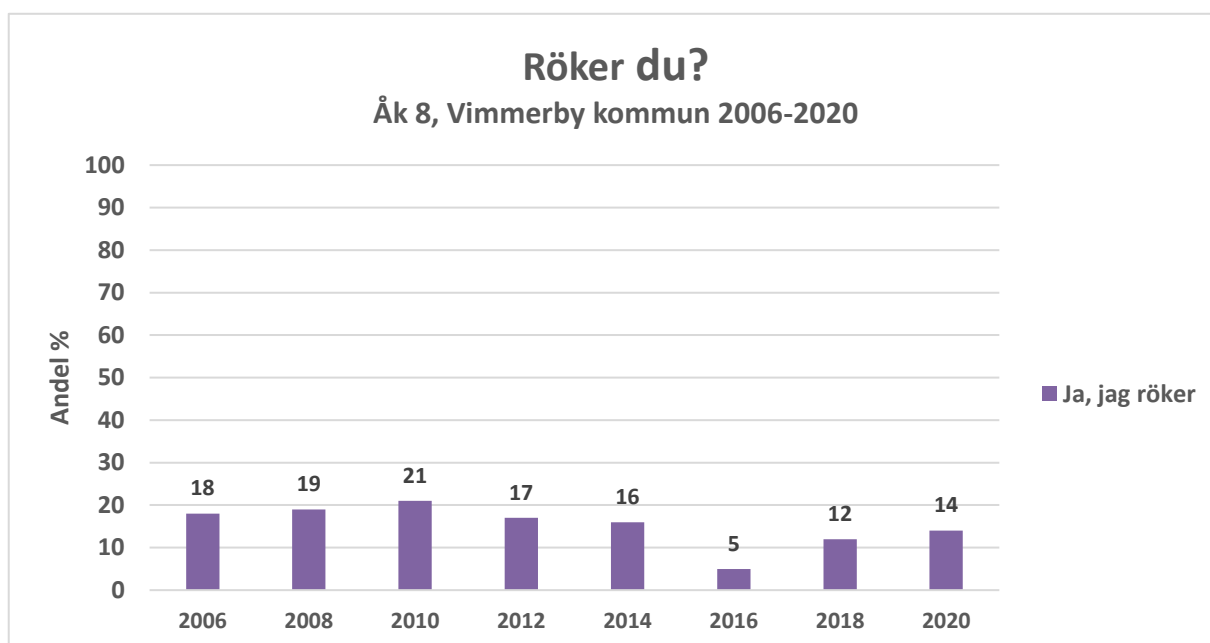
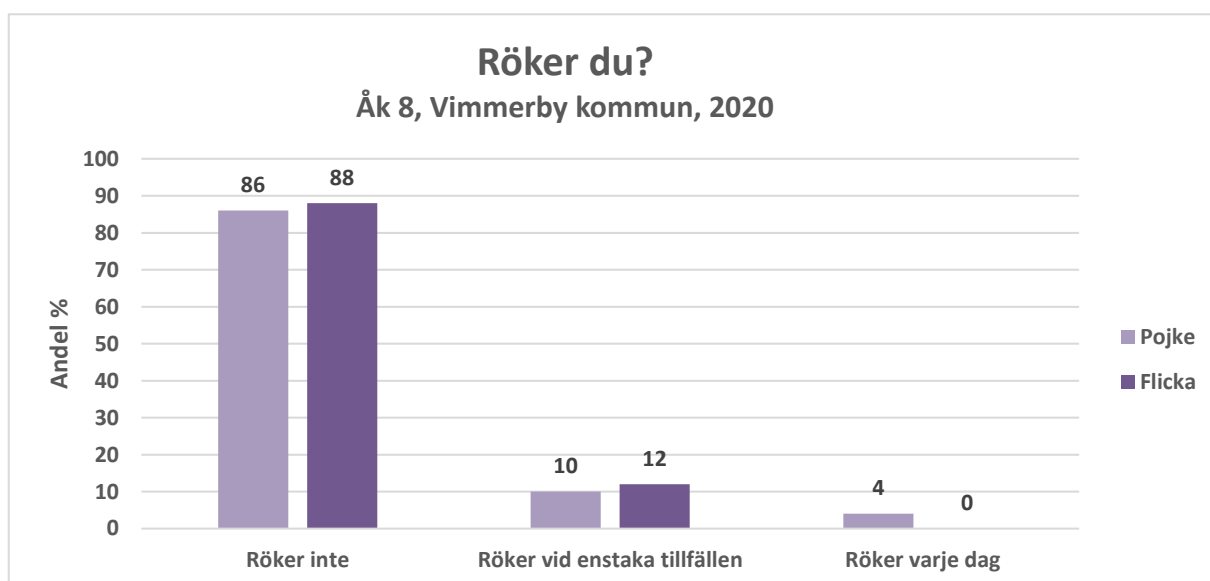

Del I: Tobak

Fråga 4. Röker du?

Tabell 2: Antal som angett om de röker eller inte.

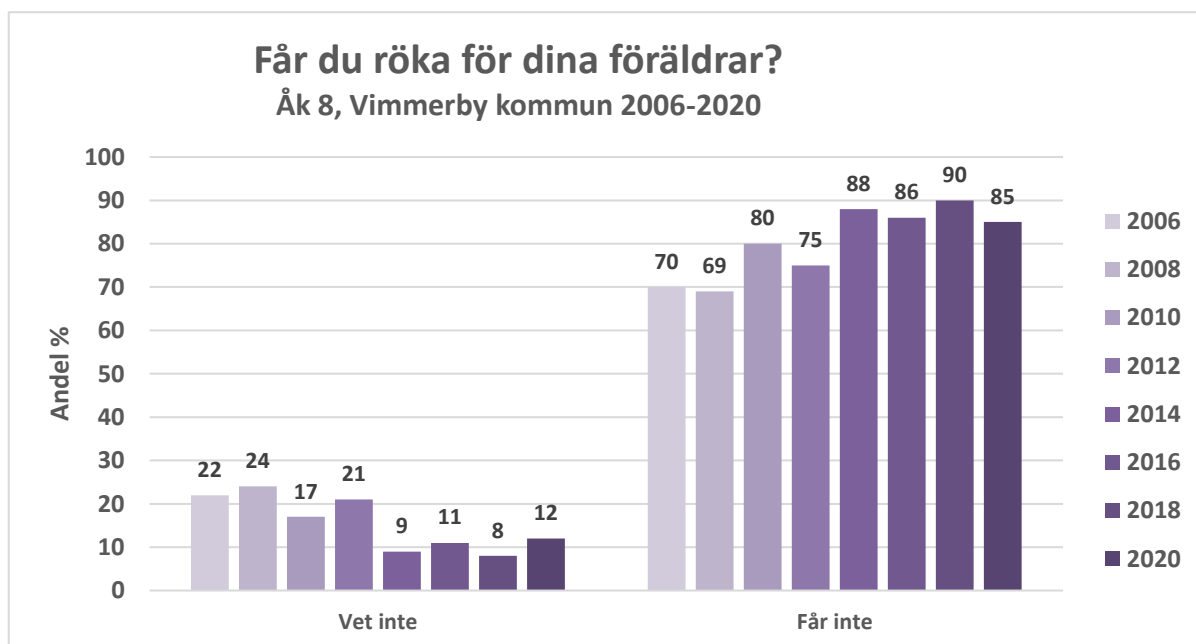
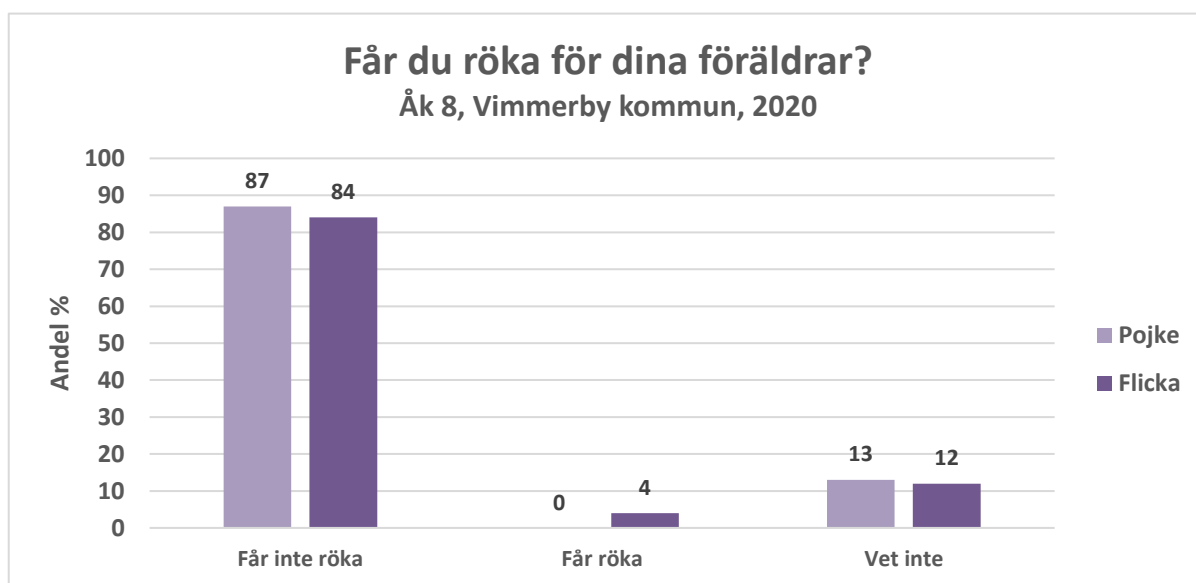
Kön	Röker inte	Röker vid enstaka tillfällen	Röker varje dag
Pojke	60	7	3
Flicka	72	10	1

Fråga 5. Får du röka för dina föräldrar?

Tabell 3: Antal som angett om de får röka för sina föräldrar.

Kön	Får inte röka	Får röka	Vet inte
Pojke	61	0	9
Flicka	69	3	10

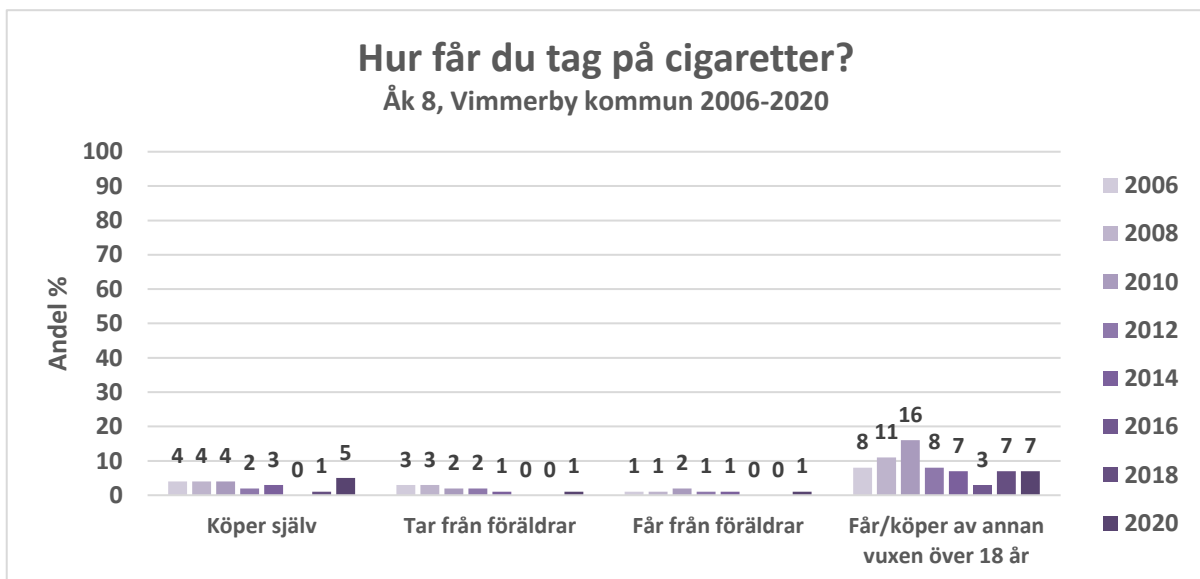
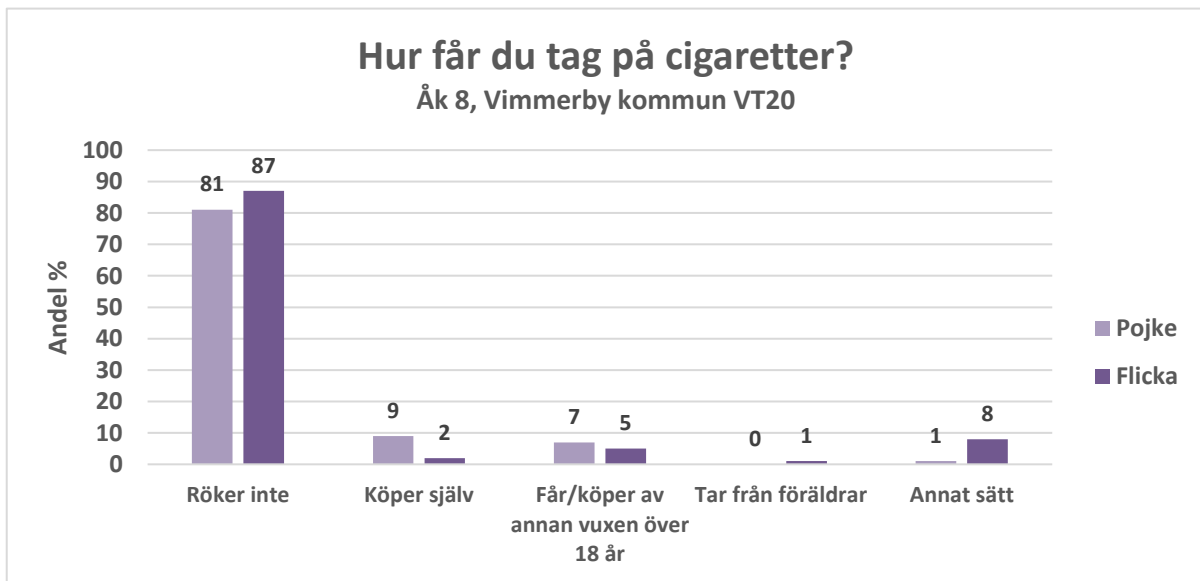

Fråga 6. Hur får du tag på cigaretter?

Tabell 4: Antal som angett hur de får tag på cigaretter.

Kön	Röker inte	Köper själv	Får/köper av annan vuxen över 18 år	Annat sätt
Pojke	57	6	6	1
Flicka	77	0	8	3

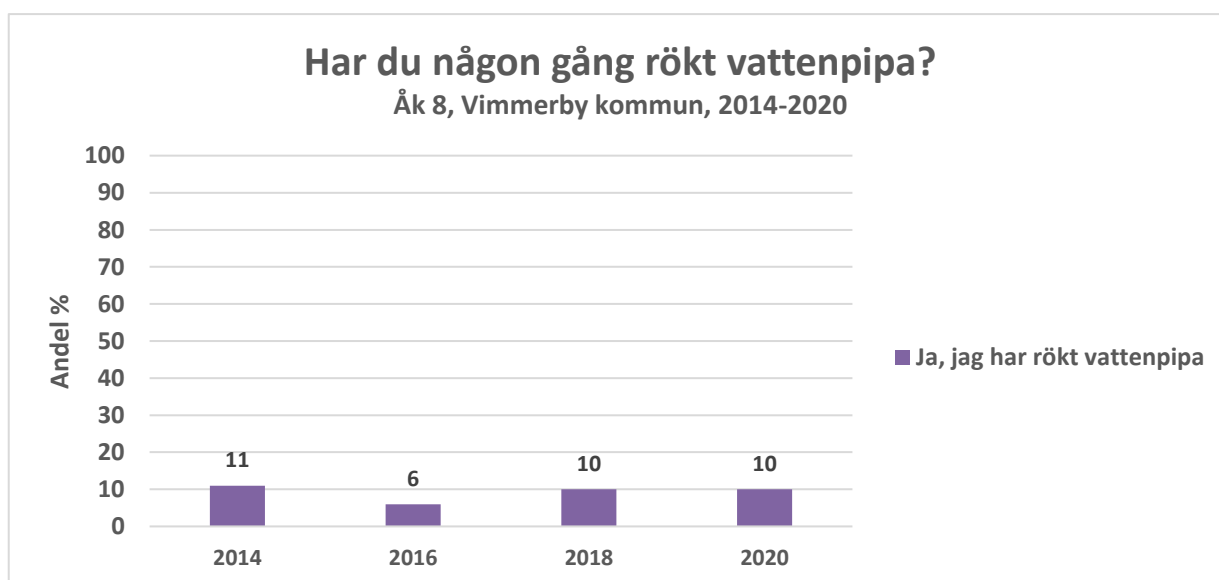
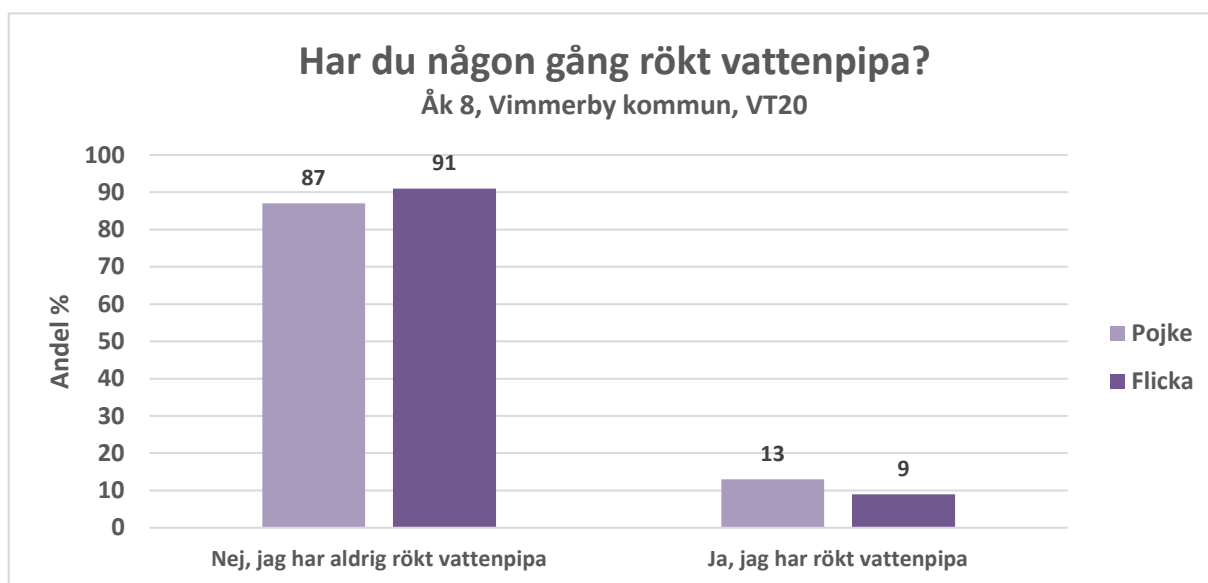
Annat sätt: får/köper av vänner/kompisar

Fråga 7. Har du någon gång rökt vattenpipa?

Tabell 5: Antal som angett om de någon gång rökt vattenpipa.

Kön	Nej, jag har aldrig rökt vattenpipa	Ja, jag har rökt vattenpipa
Pojke	61	9
Flicka	75	7

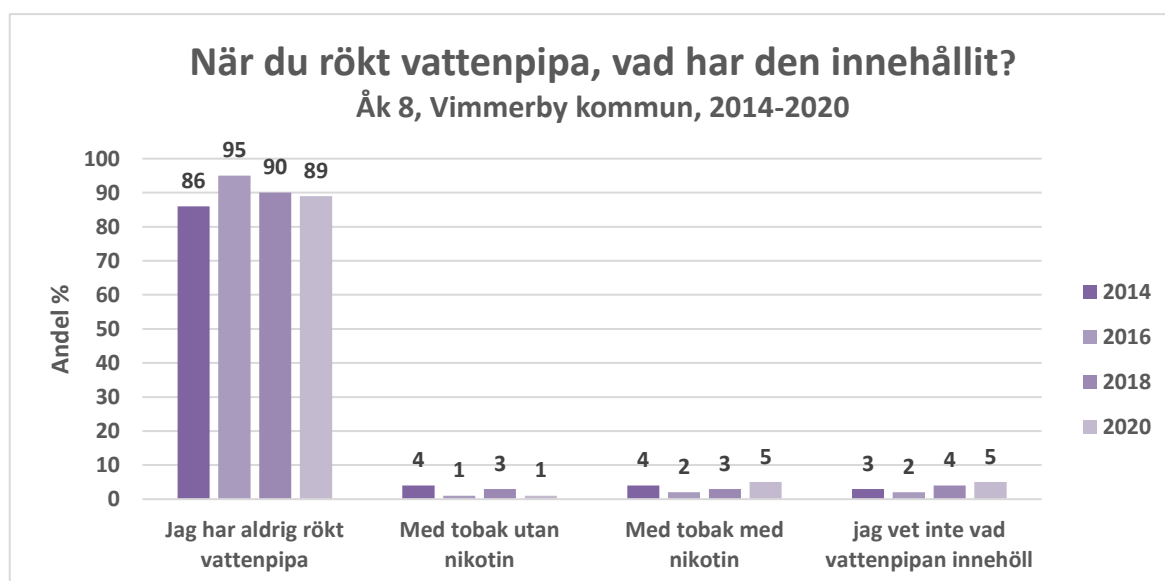
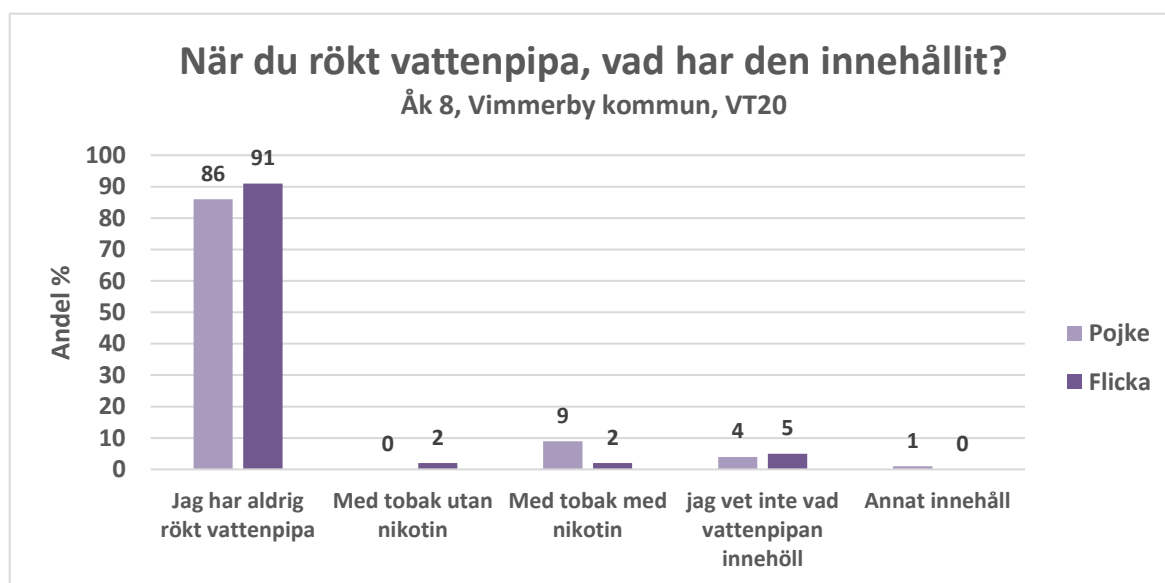

Fråga 8. När du rökt vattenpipa, vad har den innehållit?

Tabell 6: Antal som angett vad vattenpipan innehöll när de rökt.

Kön	Jag har aldrig rökt vattenpipa	Jag har rökt vattenpipa med tobak utan nikotin	Jag har rökt vattenpipa med tobak med nikotin	jag vet inte vad vattenpipan innehöll	Annat innehåll
Pojke	60	0	6	3	1
Flicka	75	2	2	4	0

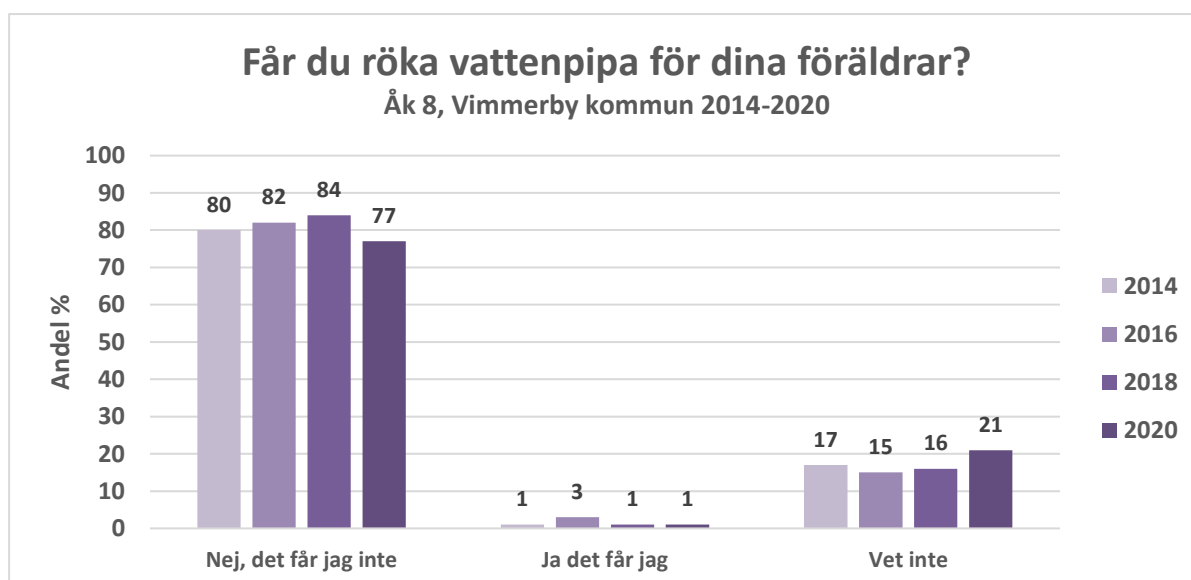
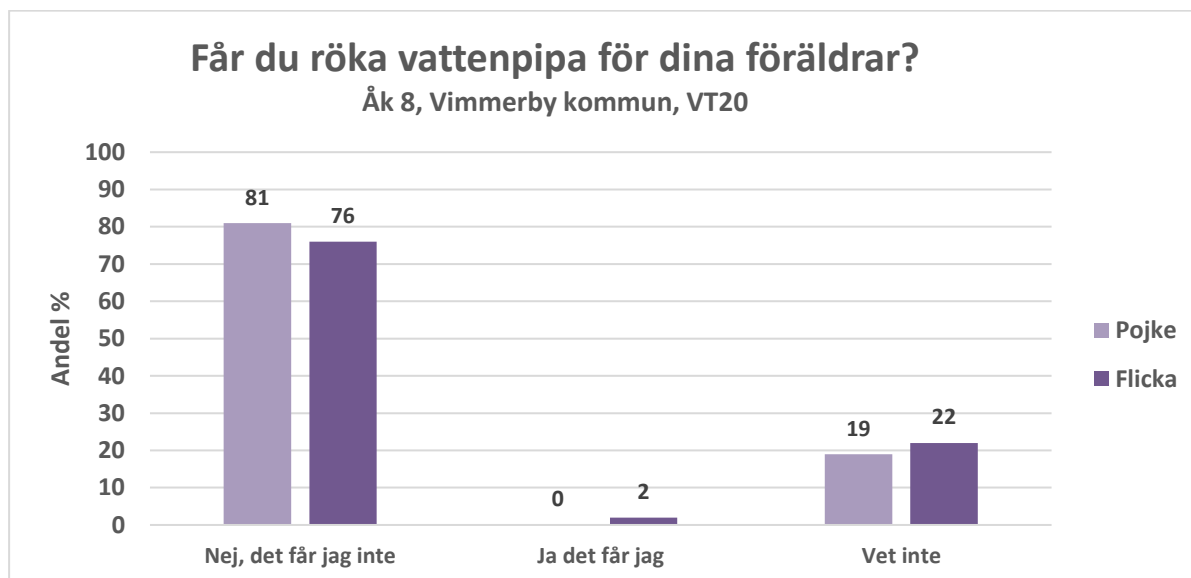
Annat innehåll: j*a skit

Fråga 9. Får du röka vattenpipa för dina föräldrar?

Tabell 7: Antal som angett om de får röka för sina föräldrar.

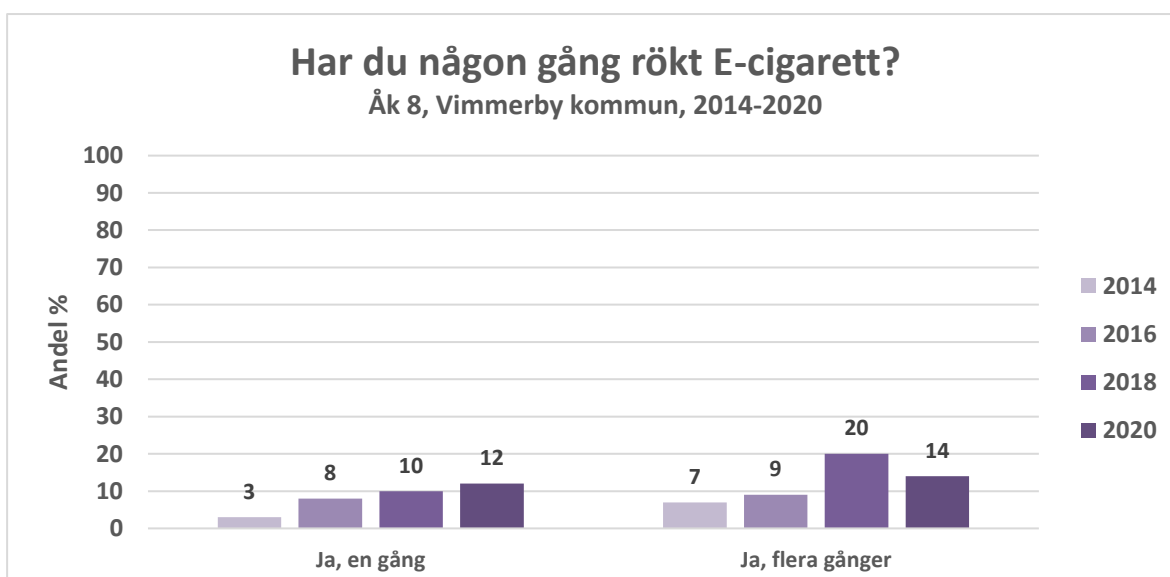
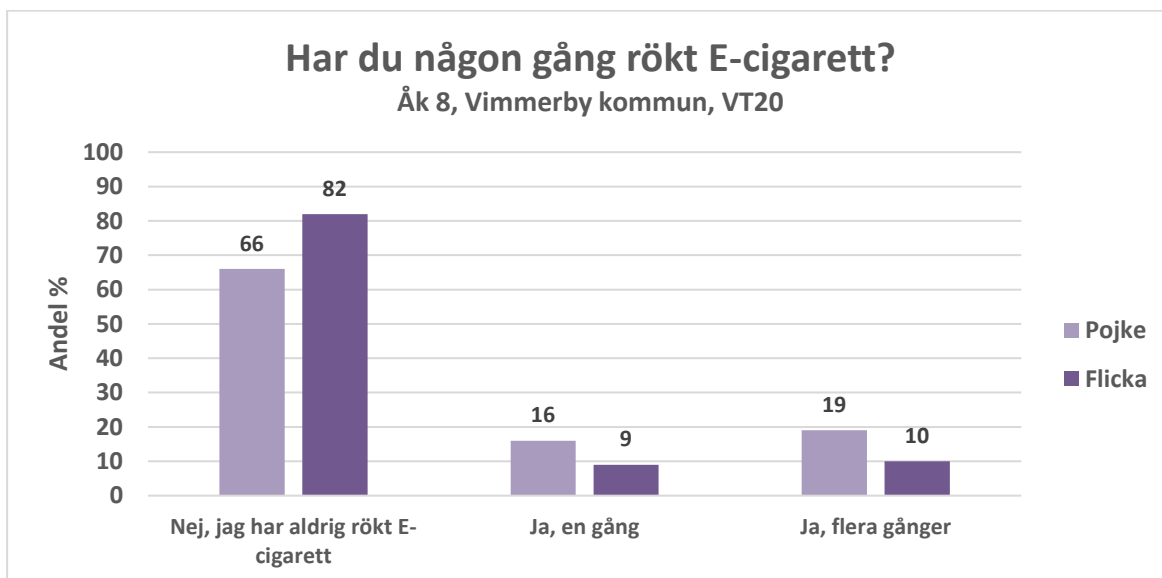
Kön	Nej, det får jag inte	Ja det får jag	Vet inte
Pojke	57	0	13
Flicka	62	2	18

Fråga 10. Har du någon gång rökt E-cigarett?

Tabell 8: Antal som angett om de någon gång rökt E-cigarett.

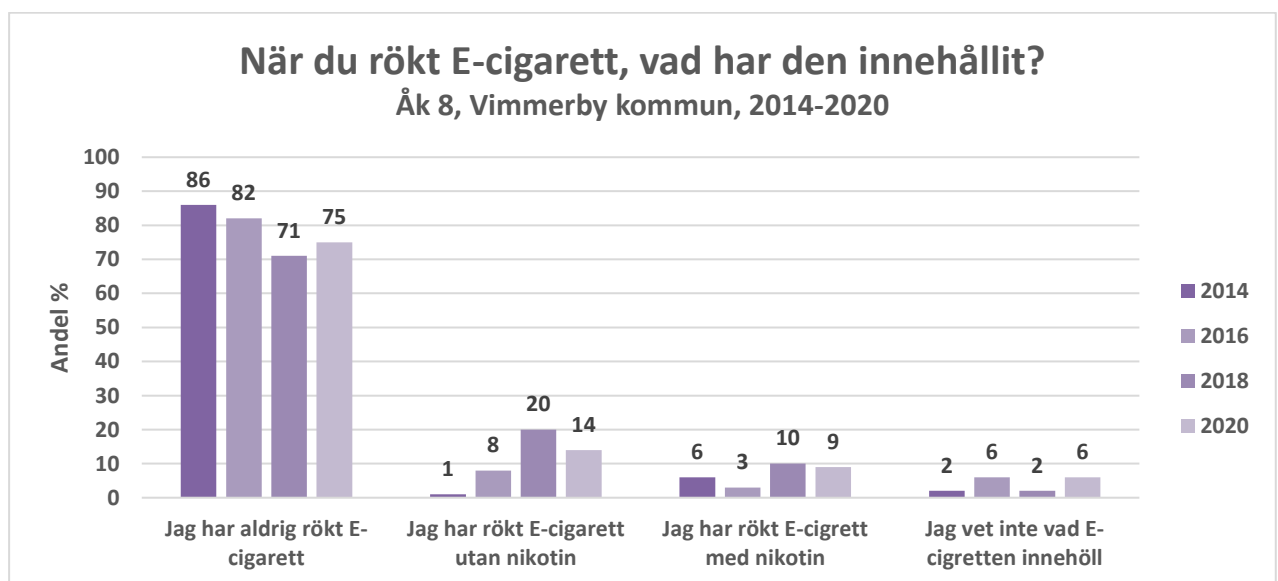
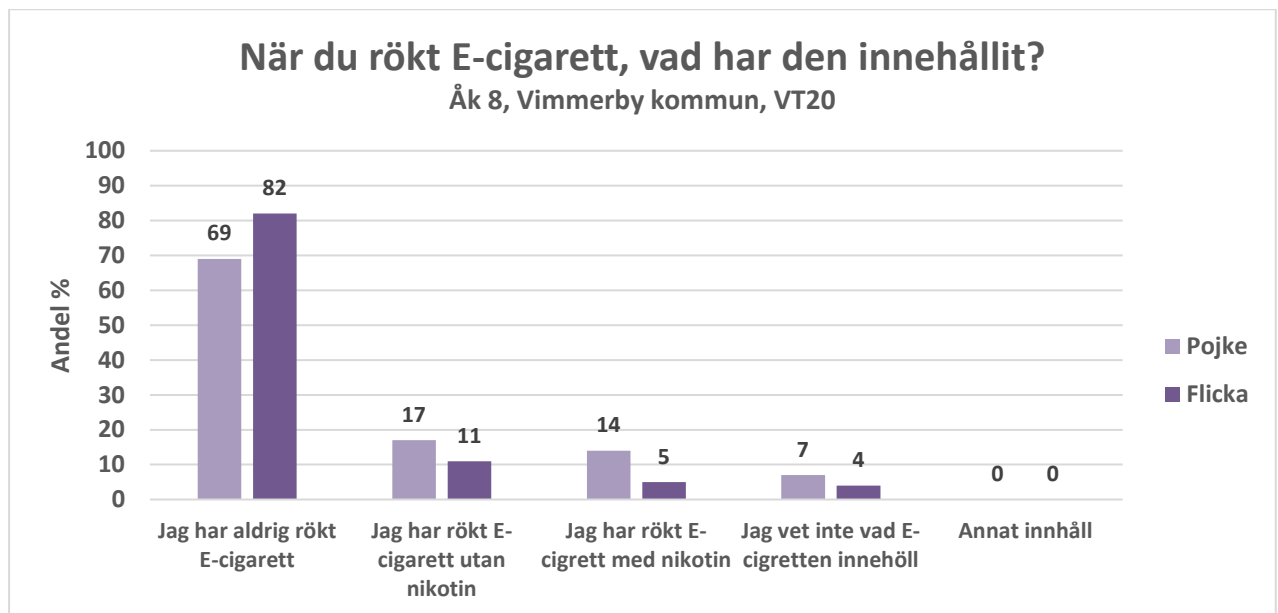
Kön	Nej, jag har aldrig rökt E-cigarett	Ja, en gång	Ja, flera gånger
Pojke	46	11	13
Flicka	67	7	8

Fråga 11. När du rökt E-cigarett, vad har den innehållit?

Tabell 9: Antal som angett vad E-cigaretten innehållit när de rökt.

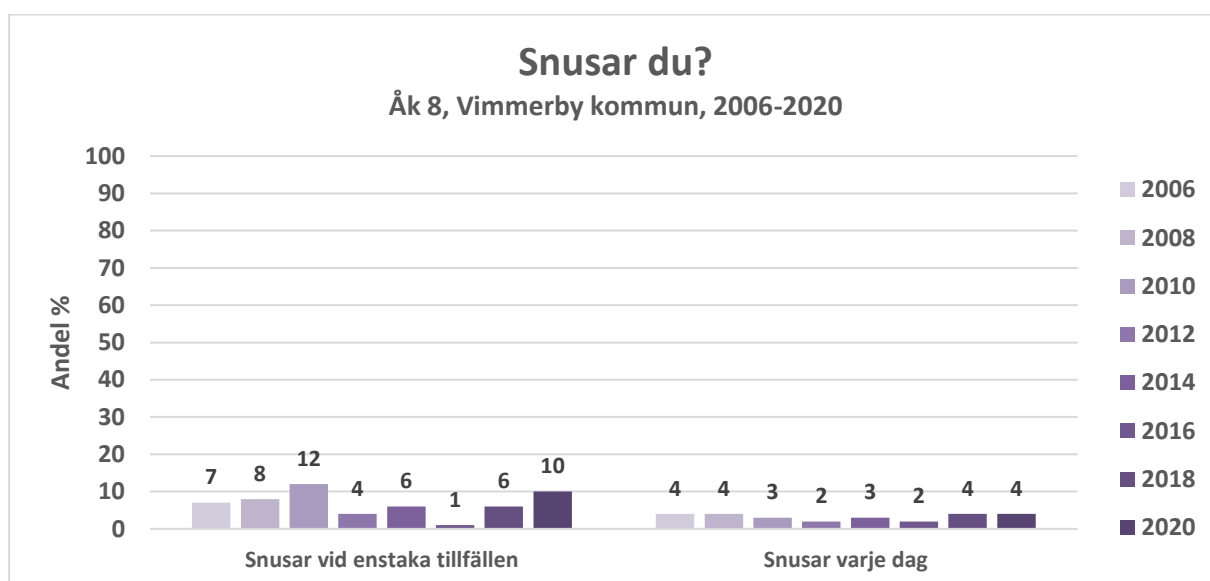
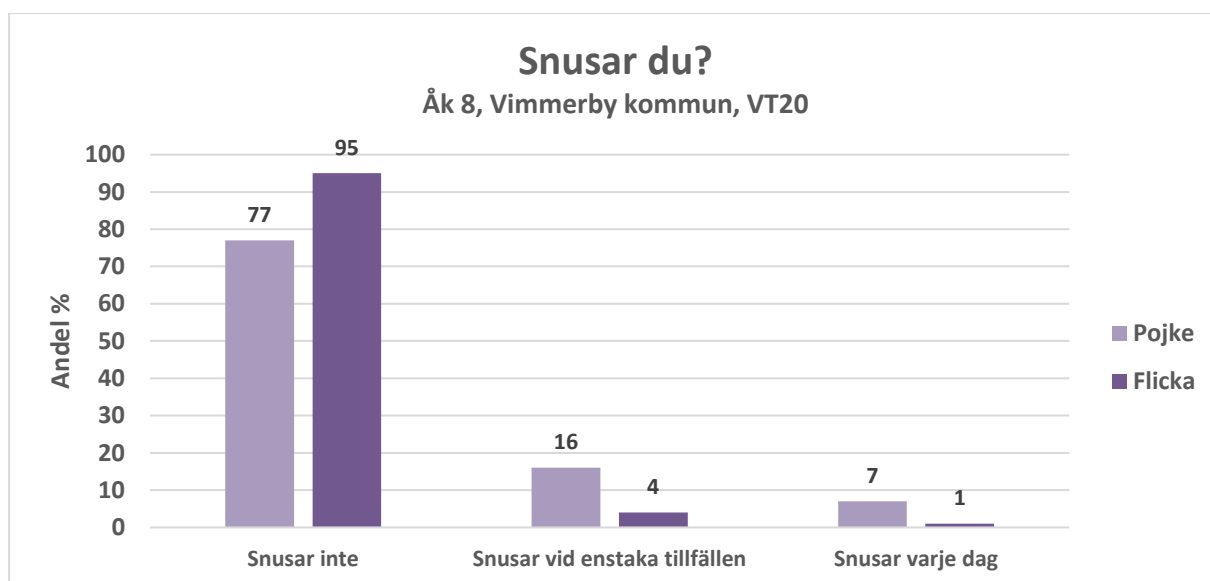
Kön	Jag har aldrig rökt E-cigarett	Jag har rökt E-cigarett utan nikotin	Jag har rökt E-cigarett med nikotin	Jag vet inte vad E-cigaretten innehöll	Annat innehåll
Pojke	48	12	10	5	0
Flicka	67	9	4	3	0

Fråga 12. Snusar du?

Tabell 10: Antal som angett om de snusar eller inte.

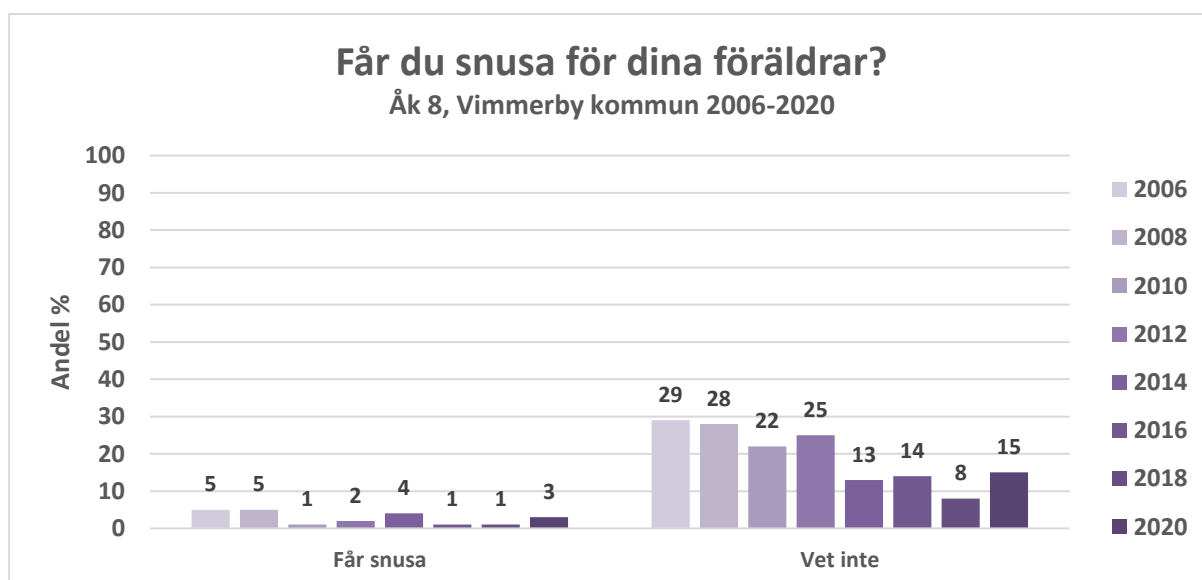
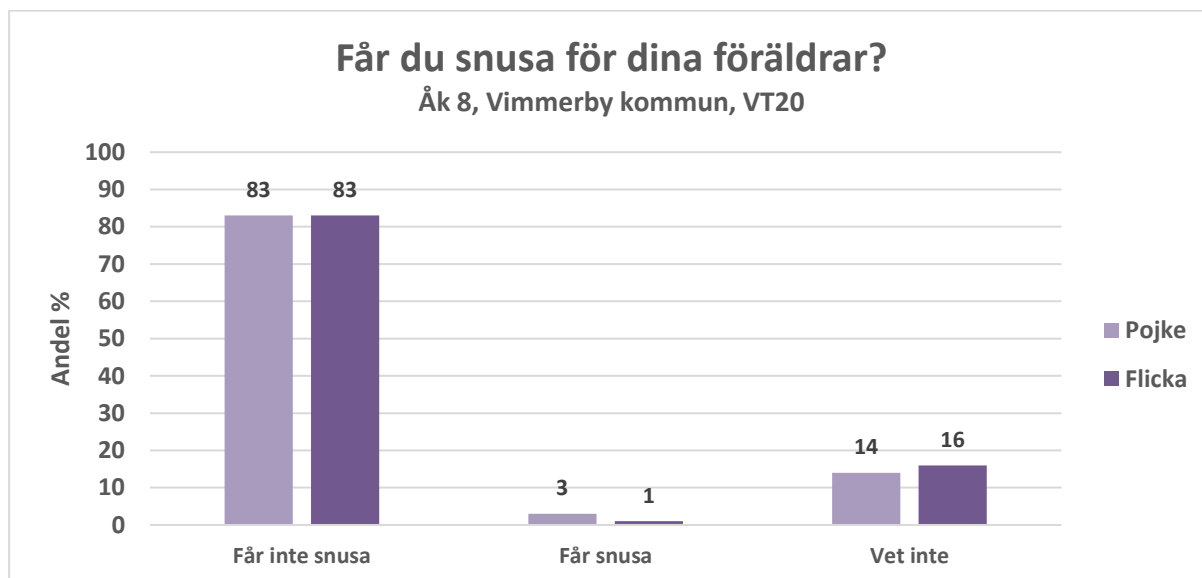
Kön	Snusar inte	Snusar vid enstaka tillfällen	Snusar varje dag
Pojke	54	11	5
Flicka	78	3	1

Fråga 13. Får du snusa för dina föräldrar?

Tabell 11: Antal som angett om de får snusa för sina föräldrar.

Kön	Får inte snusa	Får snusa	Vet inte
Pojke	58	2	10
Flicka	68	1	13

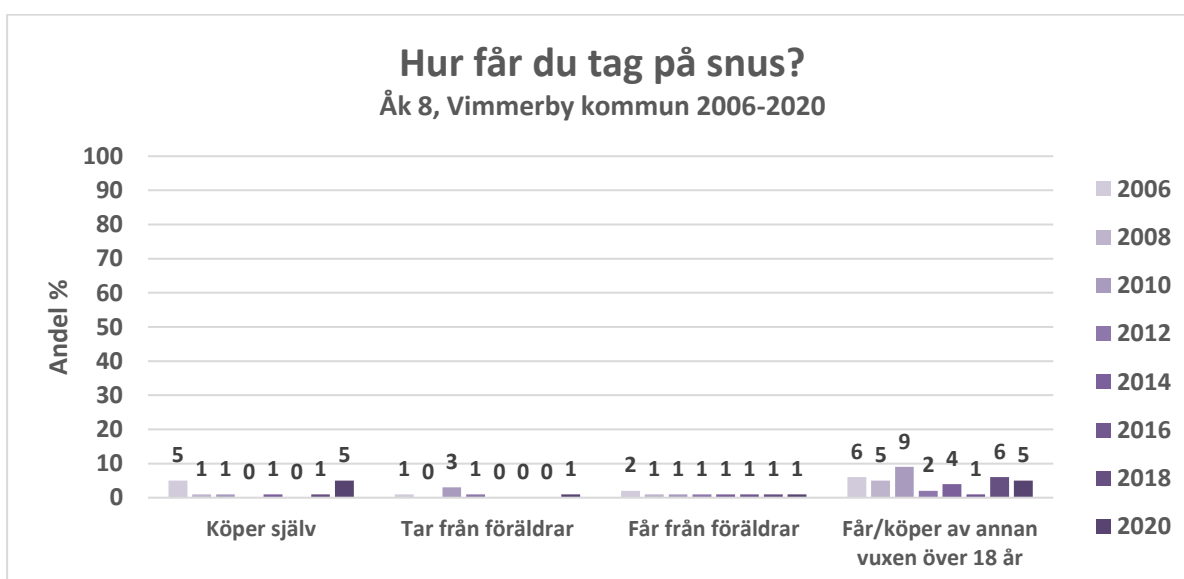
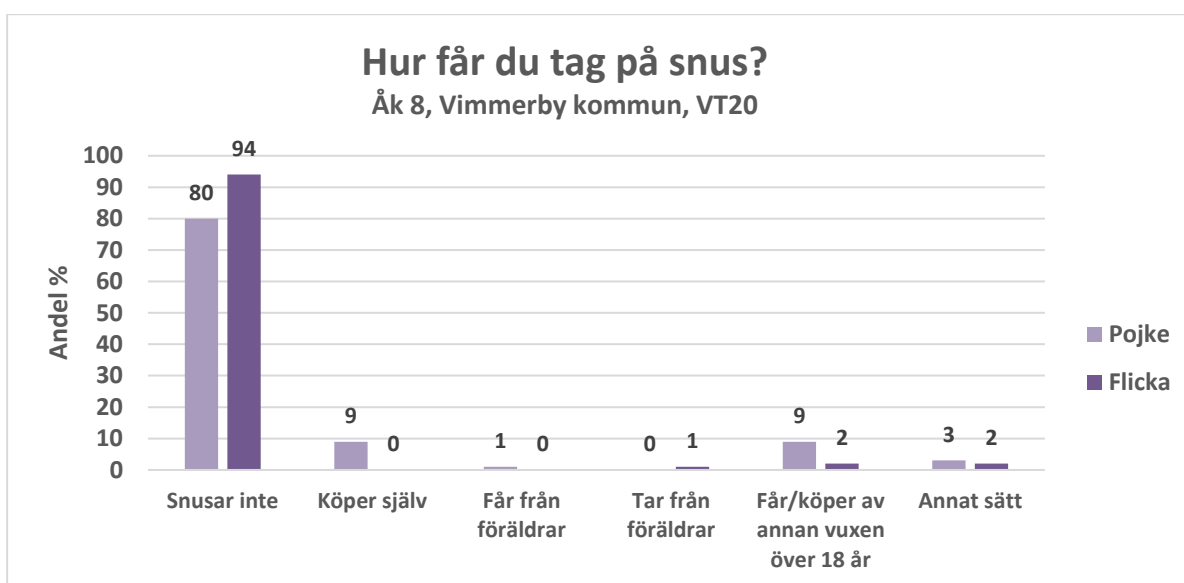

Fråga 14. Hur får du tag på snus?

Tabell 12: Antal som angett hur de får tag på snus.

Kön	Snusar inte	Köper själv	Tar från föräldrar utan lov	Får från föräldrar	Får/köper av annan vuxen över 18 år	Annat sätt
Pojke	56	6	0	1	6	2
Flicka	77	0	1	0	2	2

Annat sätt: får av vänner

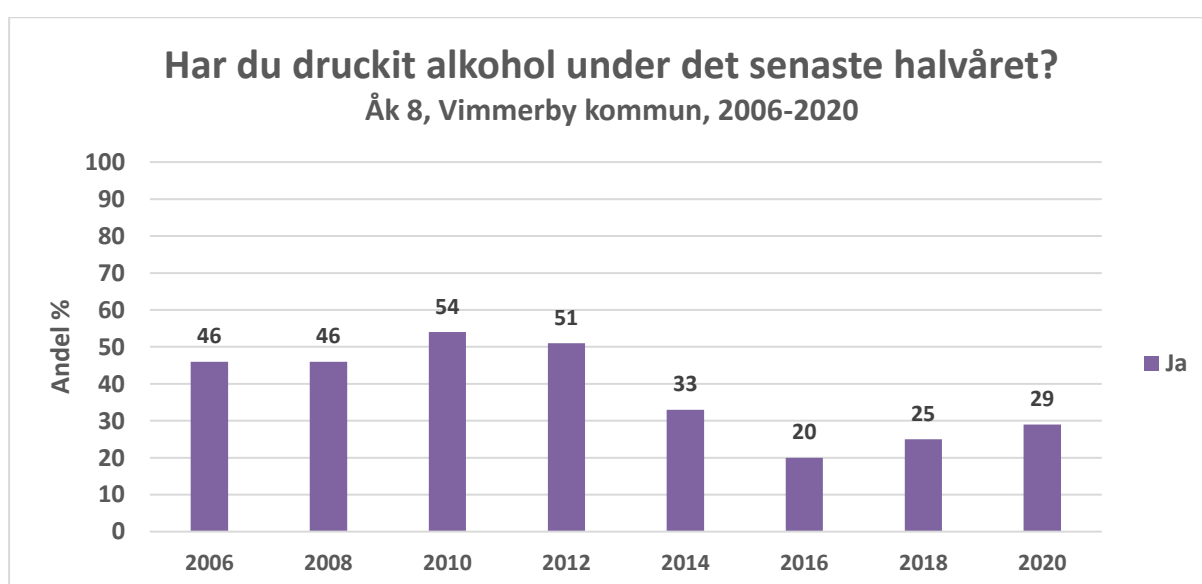
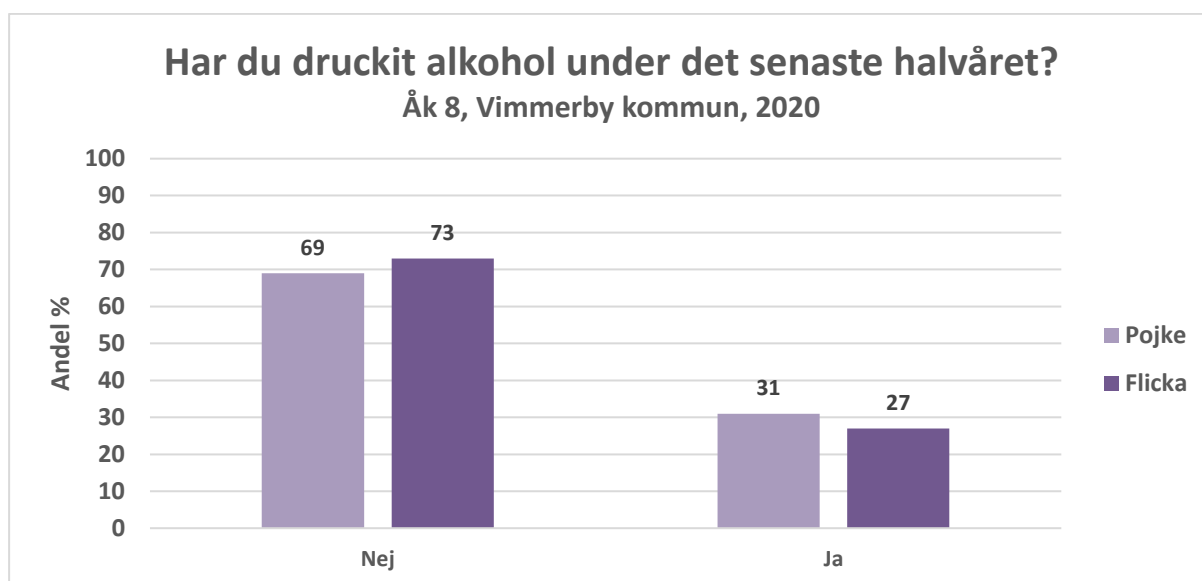

Del II: Alkohol

Fråga 15. Har du druckit alkohol under det senaste halvåret?

Tabell 13: Antal som angett om de druckit alkohol det senaste halvåret.

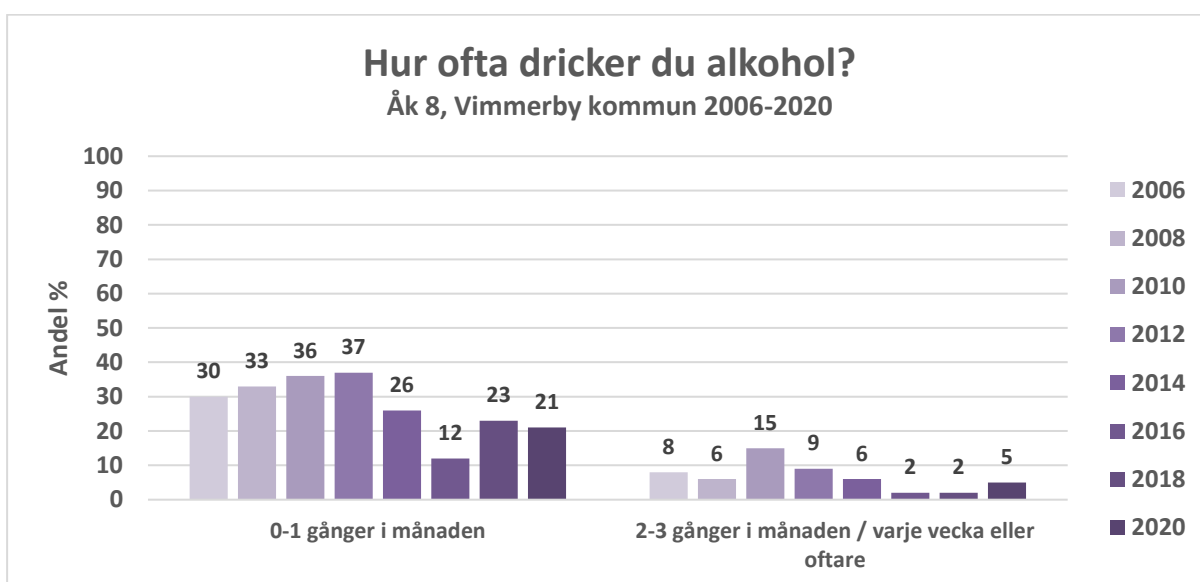
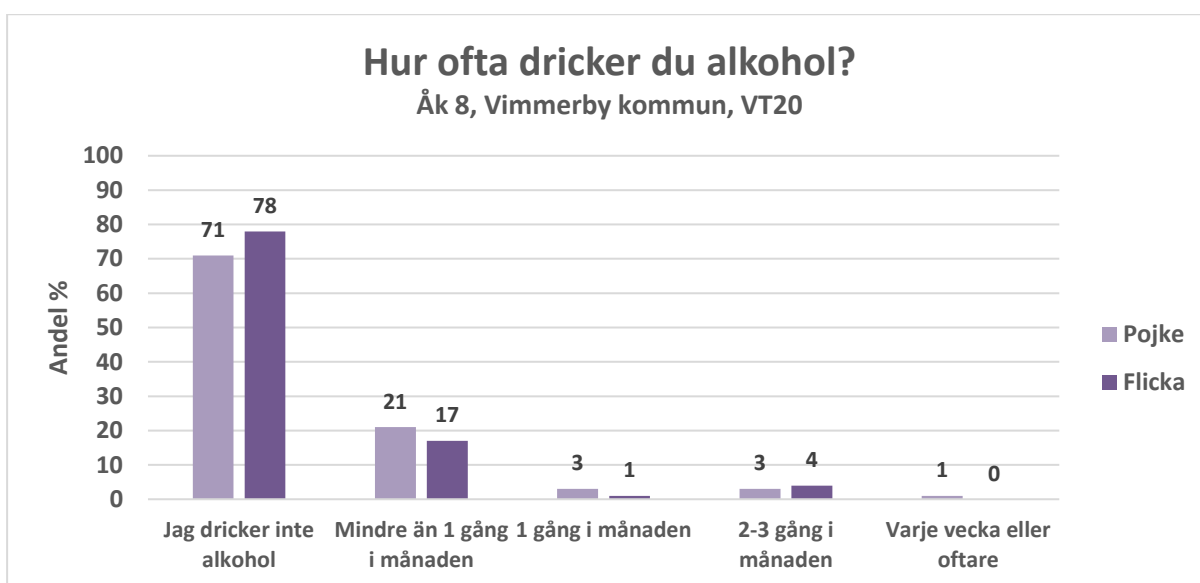
Kön	Nej, jag har inte druckit alkohol	Ja, jag har druckit alkohol
Pojke	48	22
Flicka	60	22

Fråga 16. Hur ofta dricker du alkohol?

Tabell 14: Antal som angett hur ofta de dricker alkohol.

Kön	Jag dricker inte alkohol	Mindre än 1 gång i månaden	1 gång i månaden	2-3 gång i månaden	Varje vecka eller oftare
Pojke	50	15	2	2	1
Flicka	64	14	1	3	0

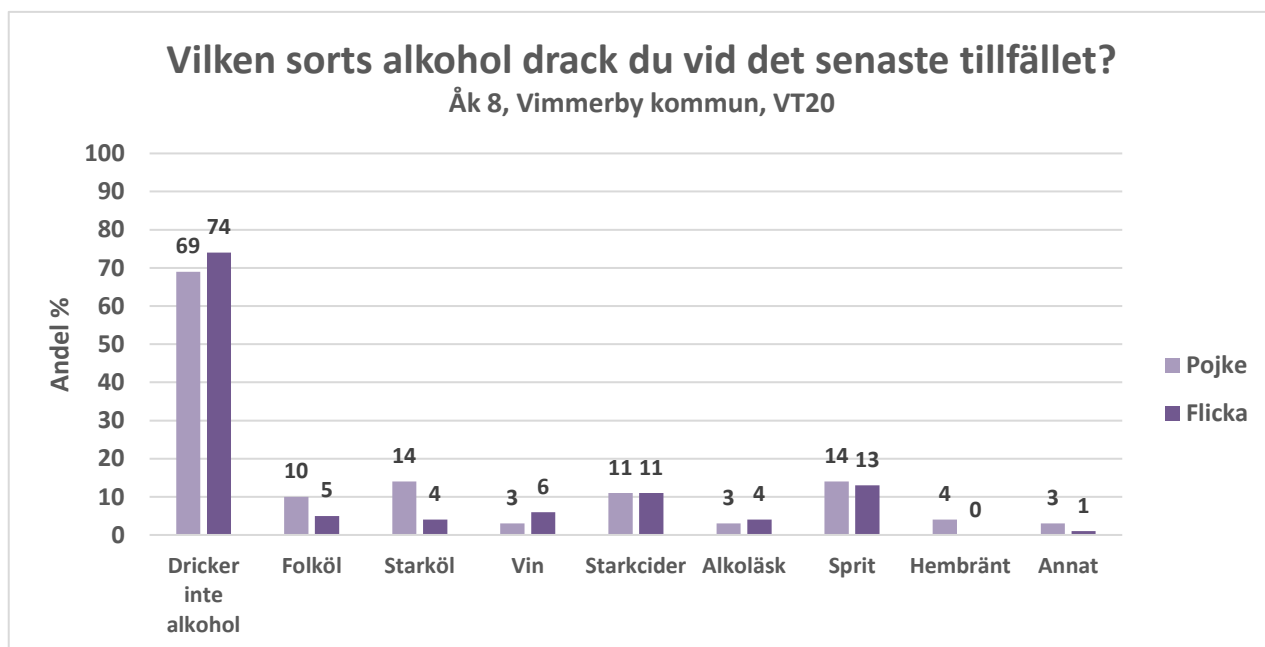

Fråga 17. Vilken sorts alkohol drack du vid det senaste tillfället?

Tabell 15: Antal som angett vad de drack vid det senaste tillfället.

Kön	Dricker inte alkohol	Folköl	Starköl	Vin	Hemtillverkad öl	Starkcider	Alkoläsk	Sprit	Hemtillverkad sprit	Annat
Pojke	48	7	10	2	0	8	2	10	3	2
Flicka	61	4	3	5	0	9	3	11	0	1

Annat: Groggar, hemtillverkad glögg (inga stora mängder).

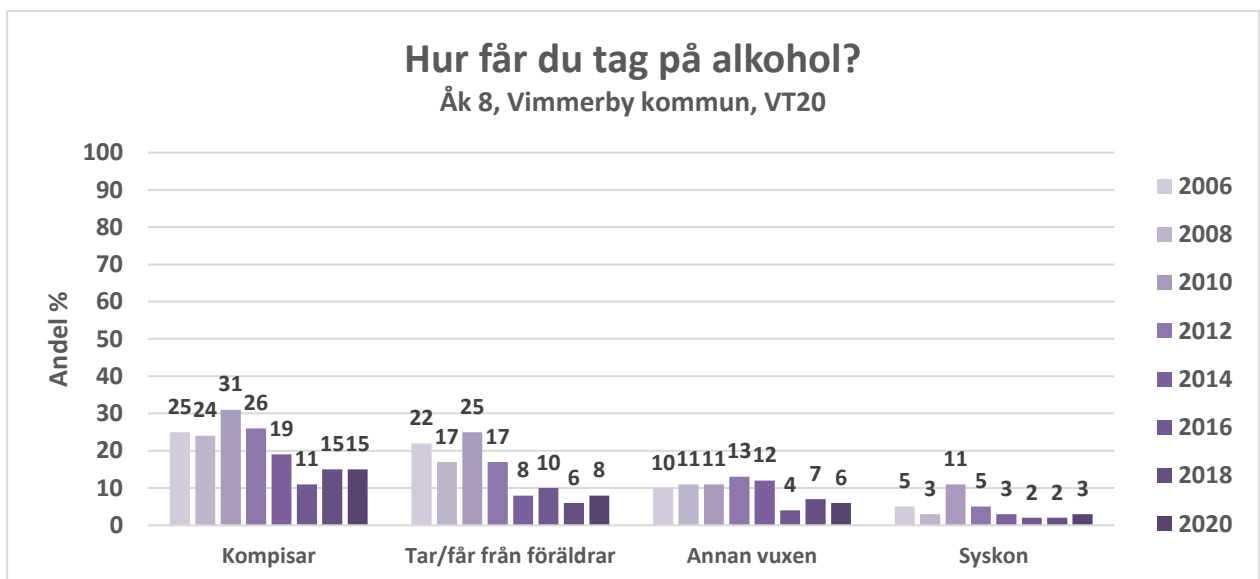
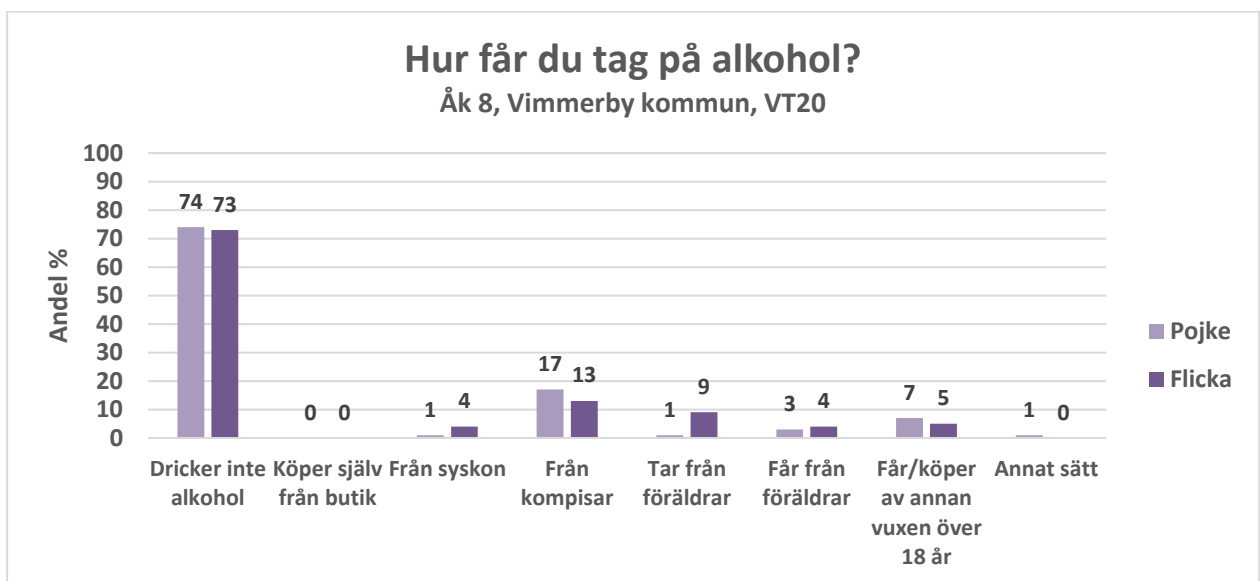

Fråga 18. Hur får du tag på alkohol?

Tabell 16: Antal som angett hur de får tag på alkohol.

Kön	Dricker inte alkohol	Köper själv från butik	Från syskon	Från kompisar	Tar från föräldrar	Får från föräldrar	Får/köper av annan vuxen över 18 år	Annat sätt
Pojke	52	0	1	12	1	2	5	1
Flicka	60	0	3	11	7	3	4	0

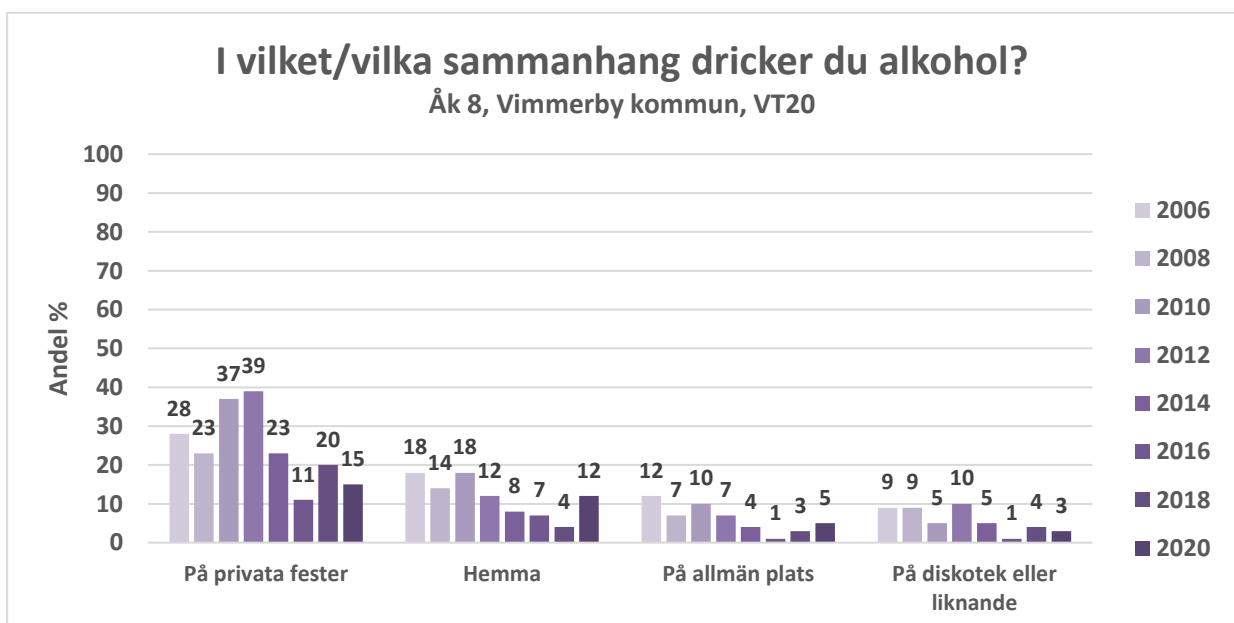
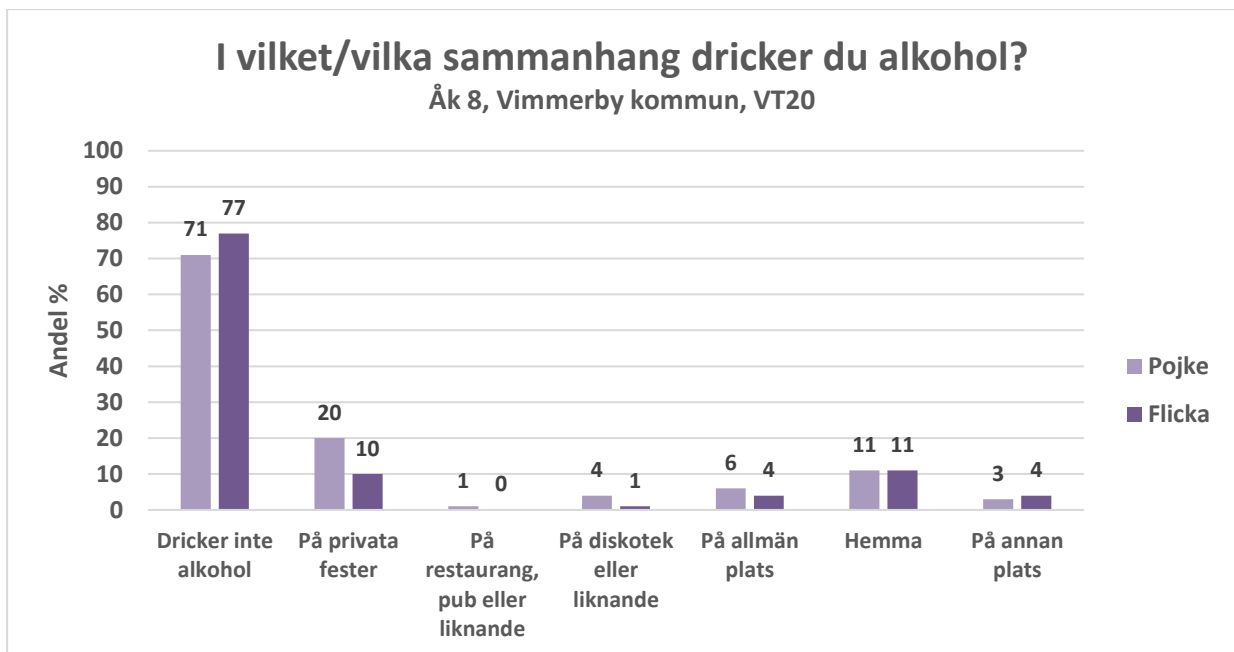
Annat sätt: ej angett

Fråga 19. I vilka sammanhang dricker du alkohol?

Tabell 17: Antal som angett i vilka sammanhang de dricker alkohol.

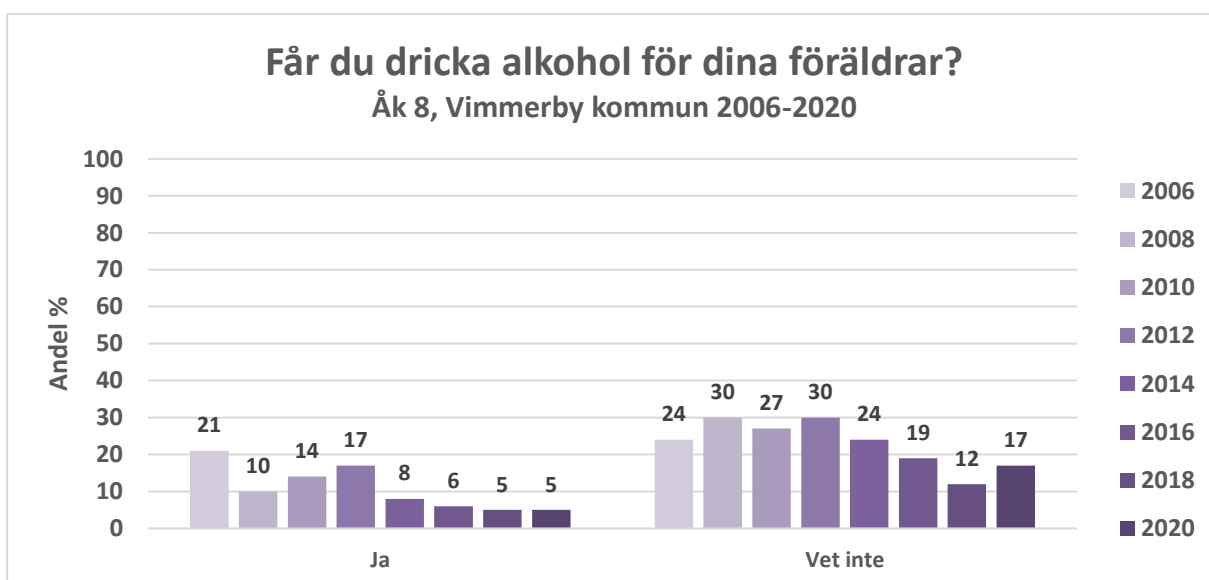
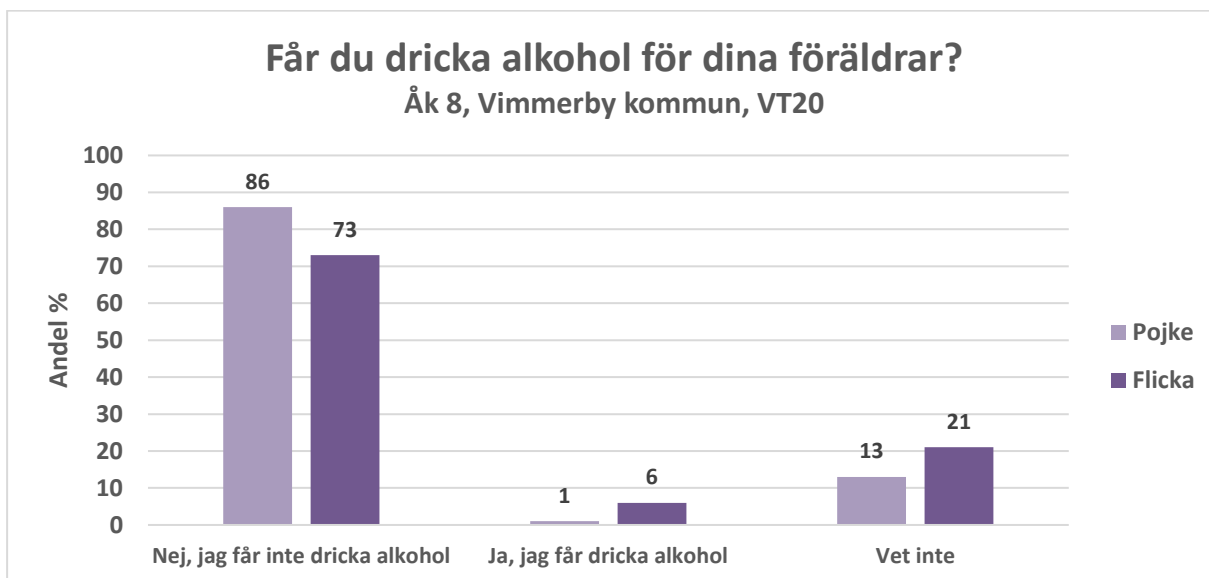
Kön	Dricker inte alkohol	På privata fester	På restaurang, pub eller liknande	På uteställe eller liknande	På allmän plats	Hemma	På annan plats
Pojke	50	14	1	3	4	8	2
Flicka	63	8	0	1	3	9	3

Fråga 20. Får du dricka alkohol för dina föräldrar?

Tabell 18: Antal som angett om de får dricka alkohol för sina föräldrar.

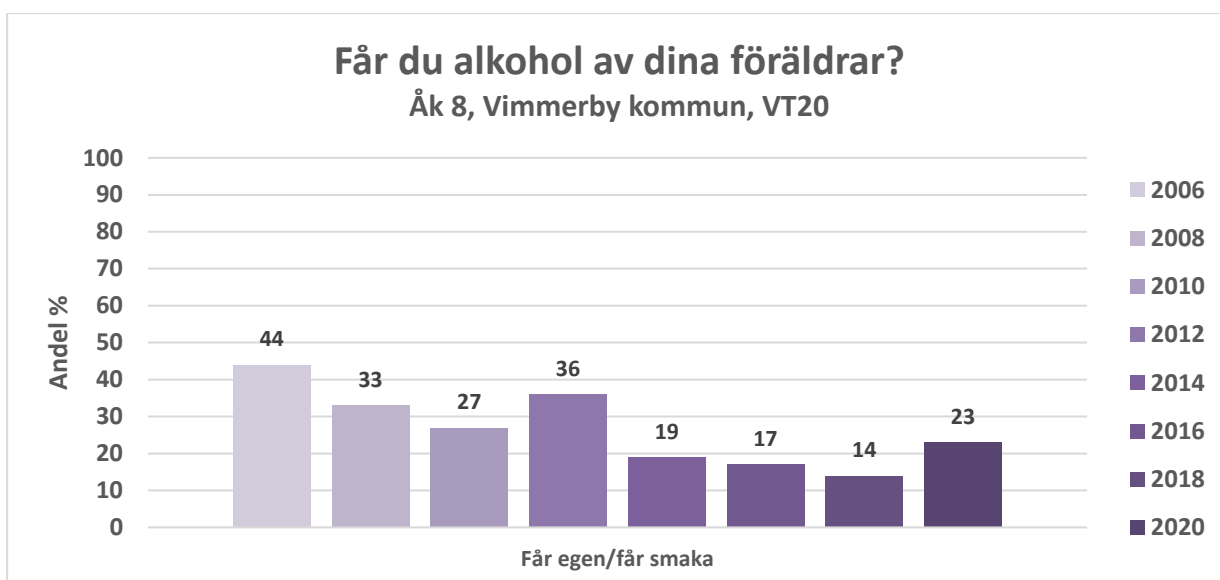
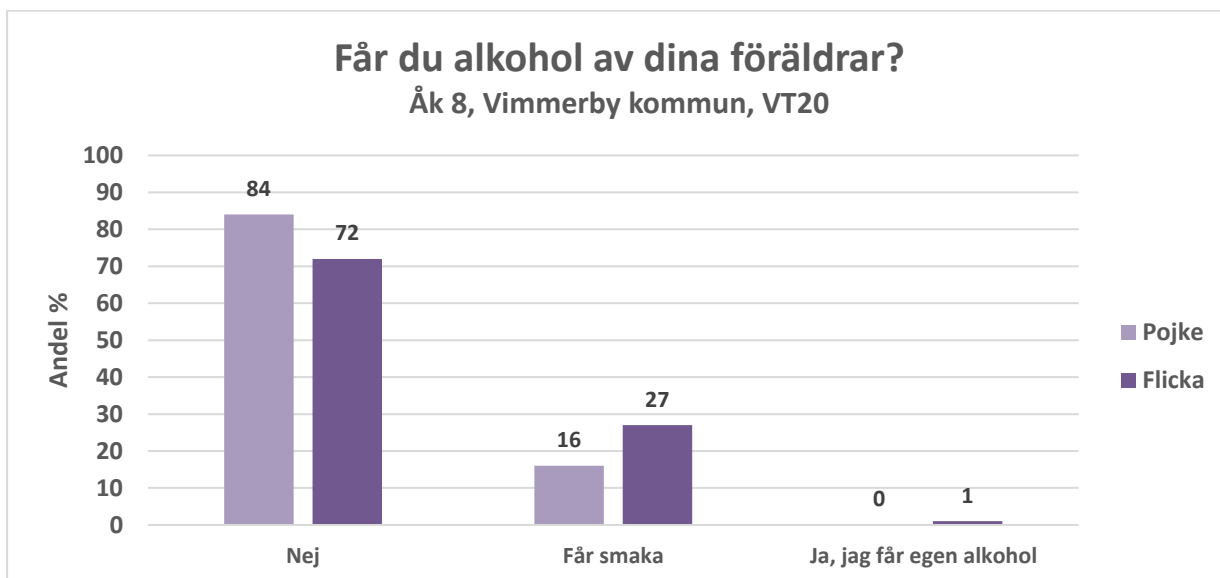
Kön	Nej, jag får inte dricka alkohol	Ja, jag får dricka alkohol	Vet inte
Pojke	60	1	9
Flicka	60	5	17

Fråga 21. Får du alkohol av dina föräldrar?

Tabell 19: Antal som angett om de får alkohol av sina föräldrar.

Kön	Nej	Ja, men jag får endast smaka av mina föräldrar	Ja, jag får egen alkohol
Pojke	59	11	0
Flicka	59	22	1

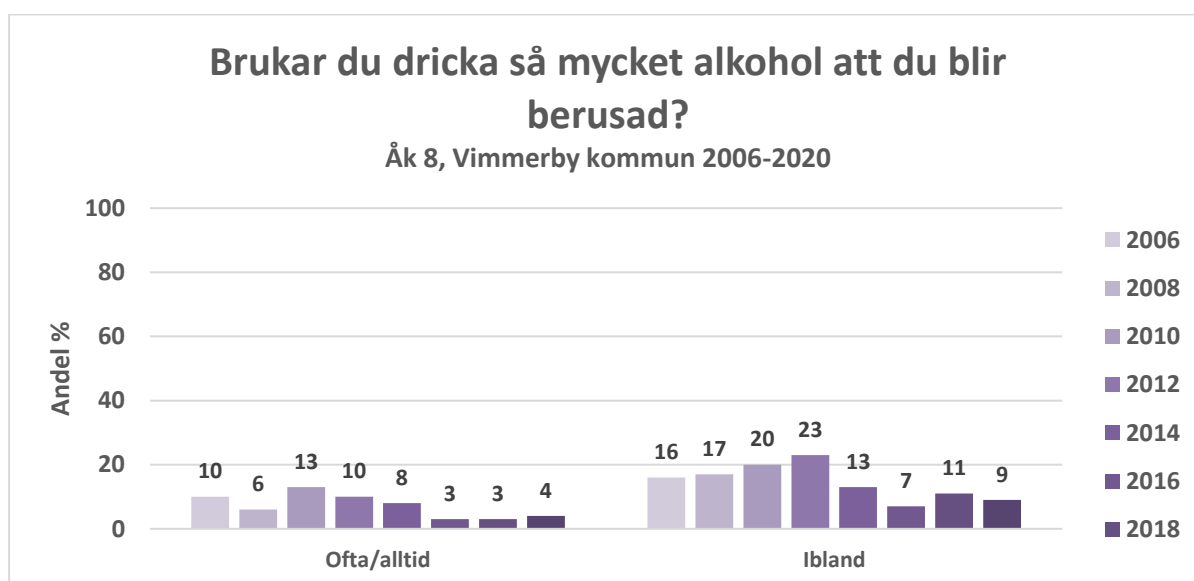
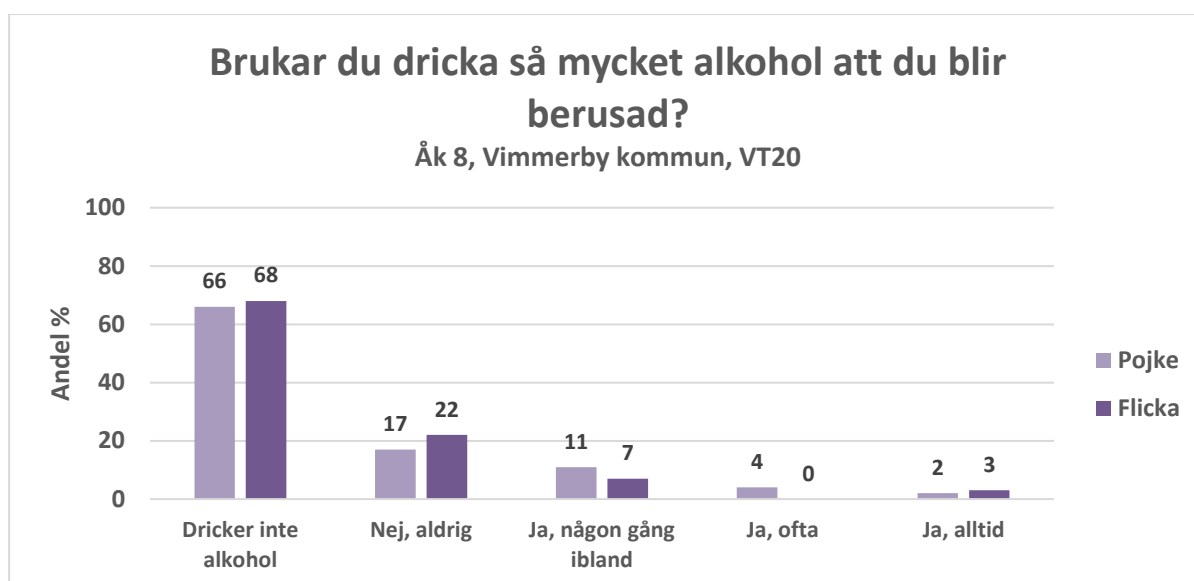

Fråga 22. Brukar du dricka så mycket alkohol att du blir berusad?

Tabell 20: Antal som angett om de brukar dricka så mycket alkohol att de blir berusade.

Kön	Dricker inte alkohol	Nej, aldrig	Ja, någon gång ibland	Ja, ofta	Ja, alltid
Pojke	46	10	8	3	1
Flicka	56	18	6	0	2

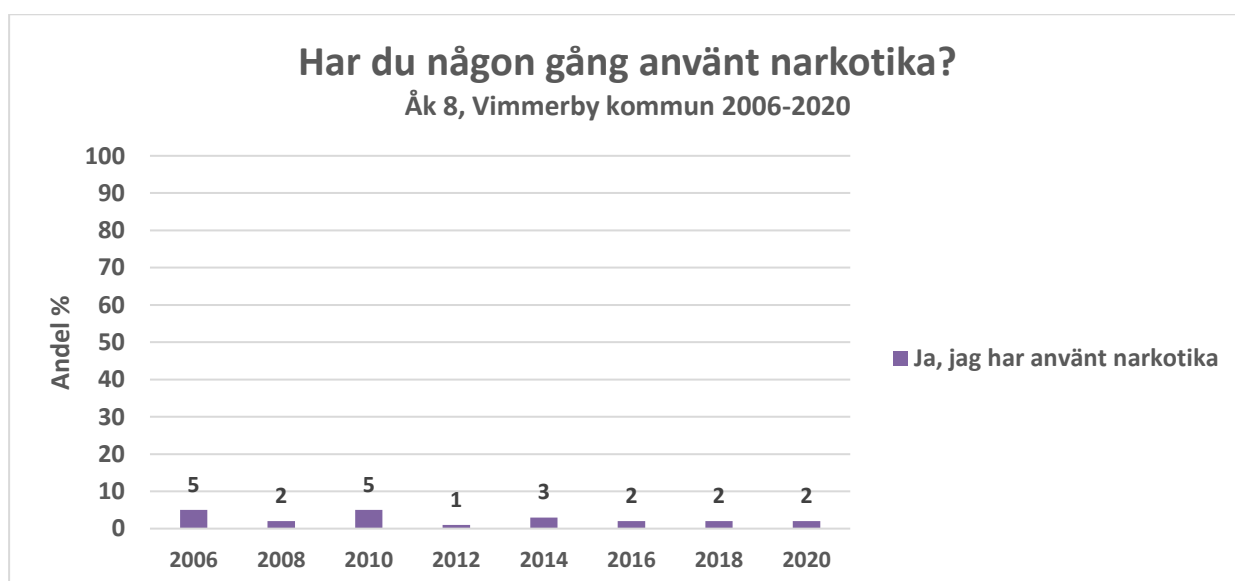
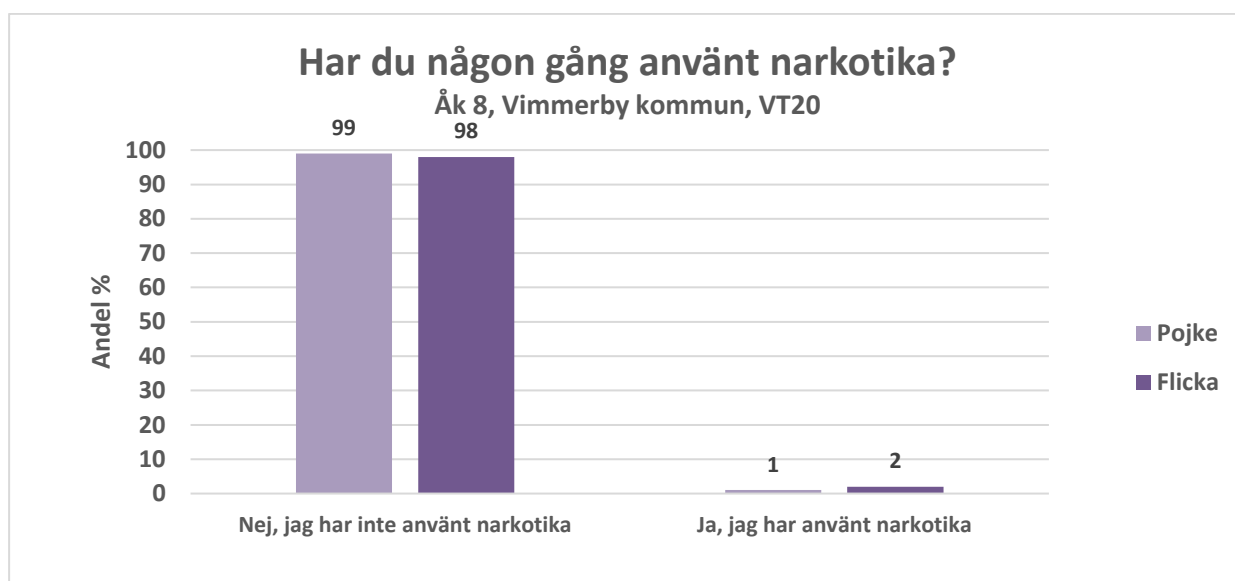
Del III: Narkotika

Fråga 23. Har du någon gång använt narkotika?

Tabell 21: Antal som angett om de någon gång använt narkotika.

Kön	Nej, jag har inte använt narkotika	Ja, jag har använt narkotika
Pojke	69	1
Flicka	80	2

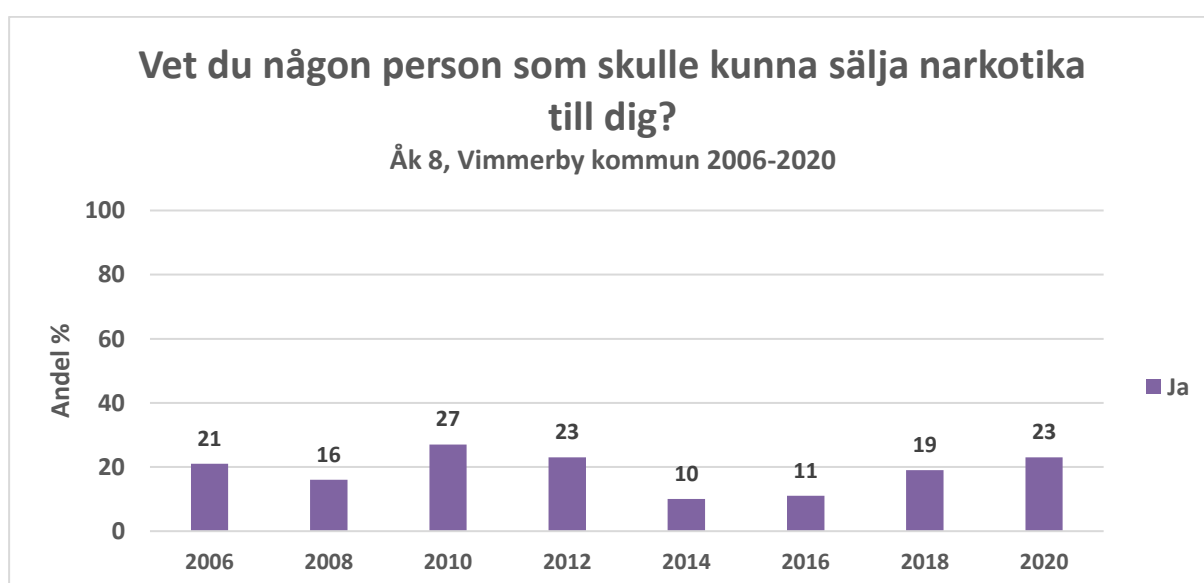
Vilken sort: Provat ett bloss, weed

Fråga 24. Vet du någon person som skulle kunna ge eller sälja narkotika till dig?

Tabell 22: Antal som angett om de vet någon person som skulle kunna ge eller sälja narkotika till en.

Kön	Nej, vet inte	Ja, vet säkert
Pojke	56	14
Flicka	62	20

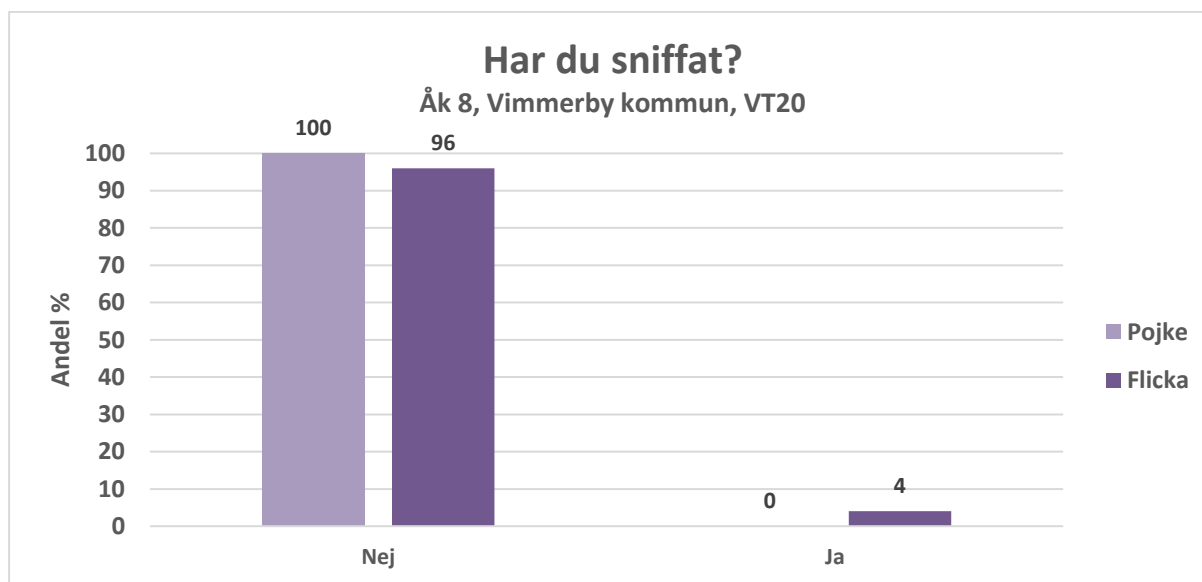
Del IV: Övrigt

Fråga 25. Har du sniffat?

Tabell 23: Antal som angett om de har sniffat.

Kön	Nej	Ja
Pojke	70	0
Flicka	79	3

Vad har du sniffat?: Heroin, salt

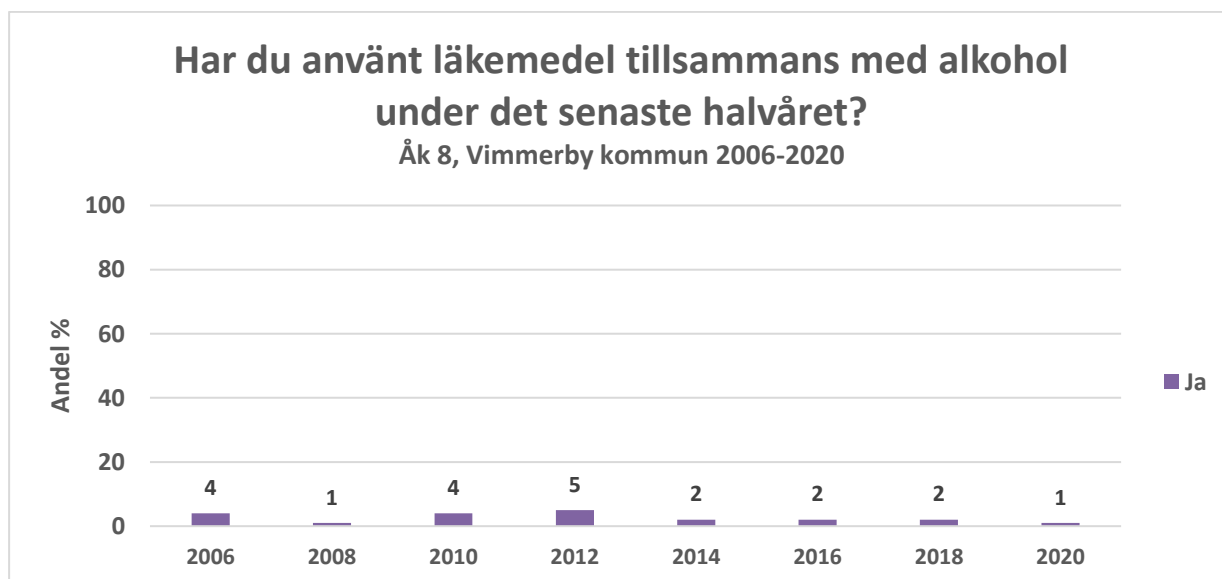
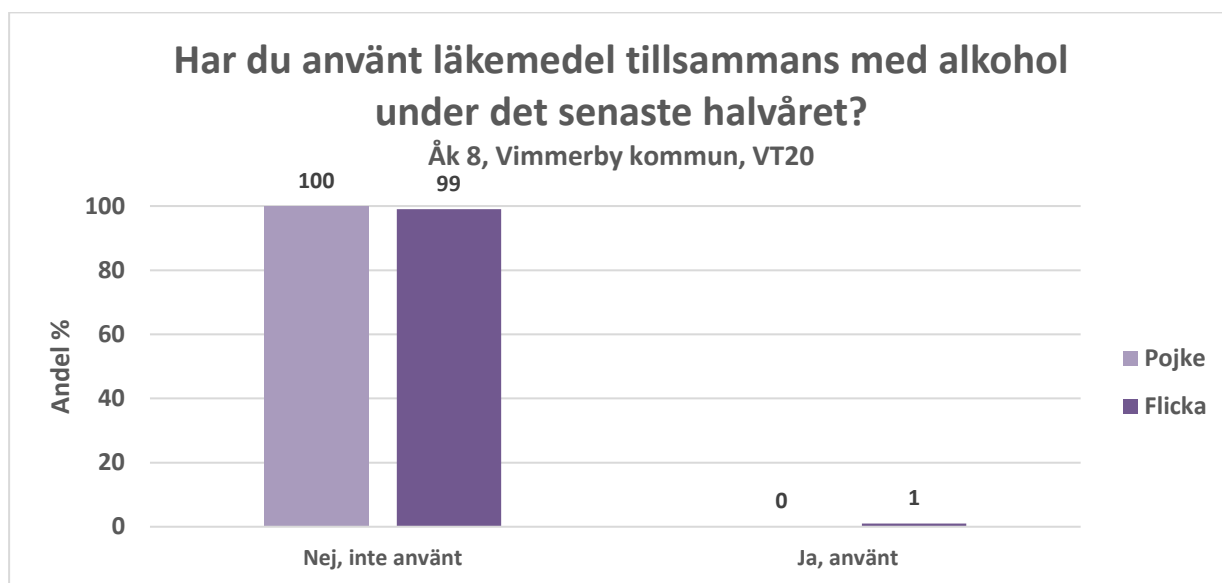

Fråga 26. Har du använt läkemedel tillsammans med alkohol under det senaste halvåret?

Tabell 24: Antal som angett om de använt läkemedel tillsammans med alkohol under det senaste halvåret.

Kön	Nej, inte använt	Ja, använt
Pojke	70	0
Flicka	81	1

Vilket läkemedel?: Sömntabletter

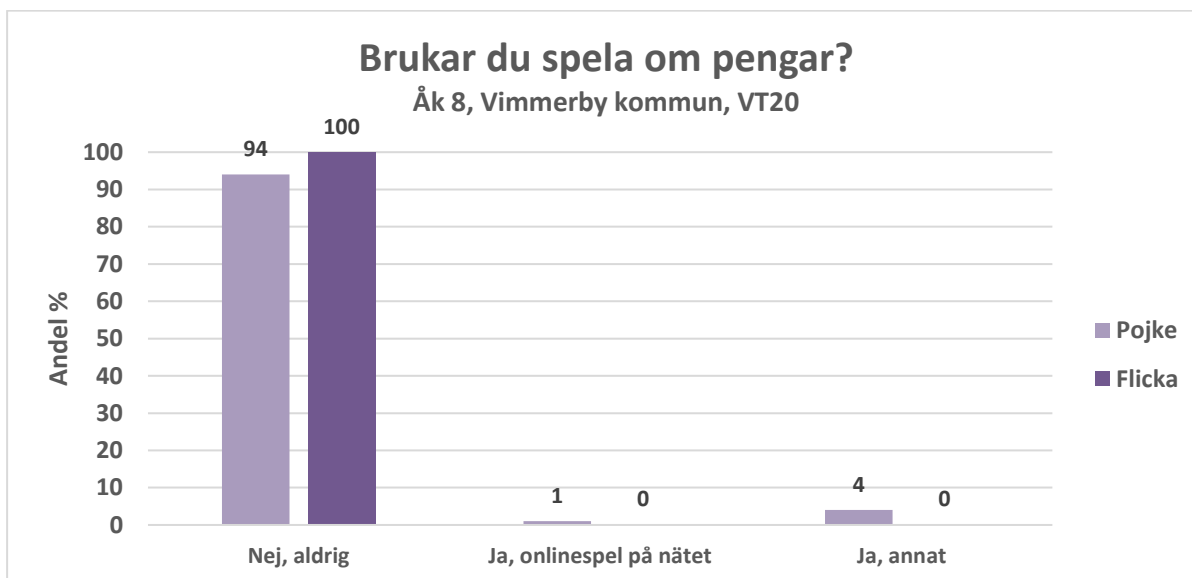

Fråga 27. Brukar du spela om pengar?

Tabell 25: Antal som angett om de brukar spela om pengar.

Kön	Nej, aldrig	Ja, onlinespel på nätet	Ja, annat
Pojke	66	0	3
Flicka	82	0	0

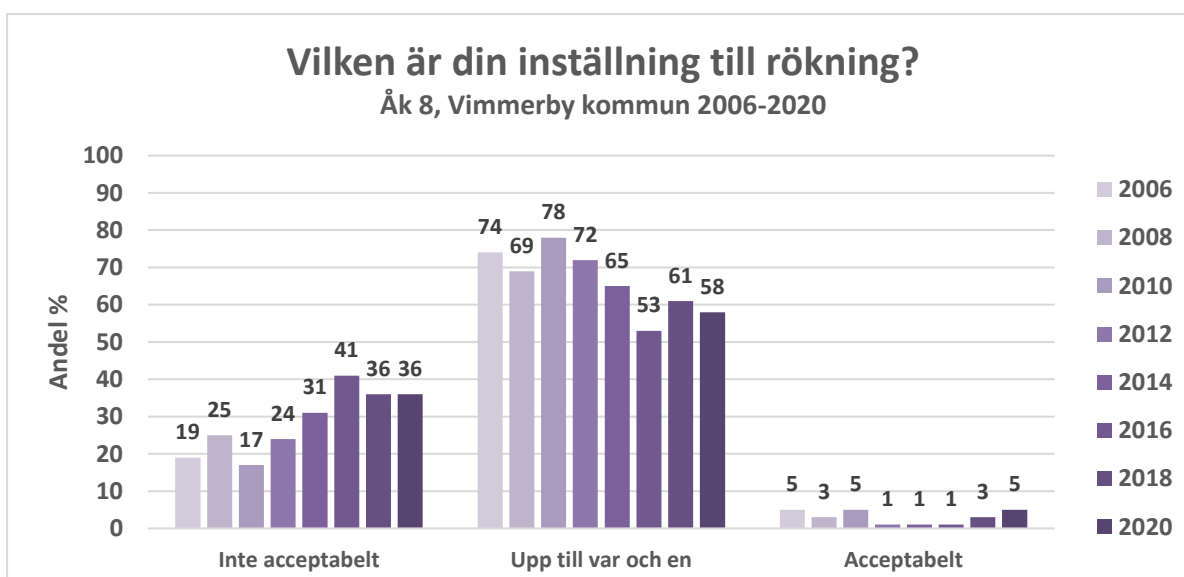
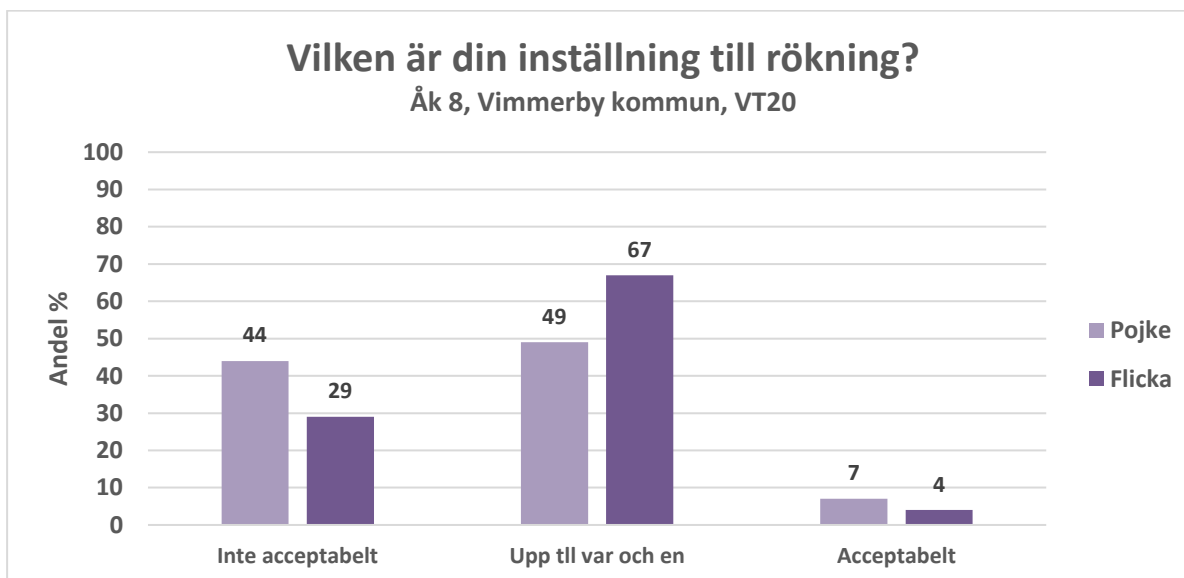
Ja, annat: Biljard i skolan, bland kompisar, slår vad om grejer med kompisar.

Fråga 28a: Vilken är din inställning till rökning?

Tabell 26: Antal som angett vilken inställning de har till rökning.

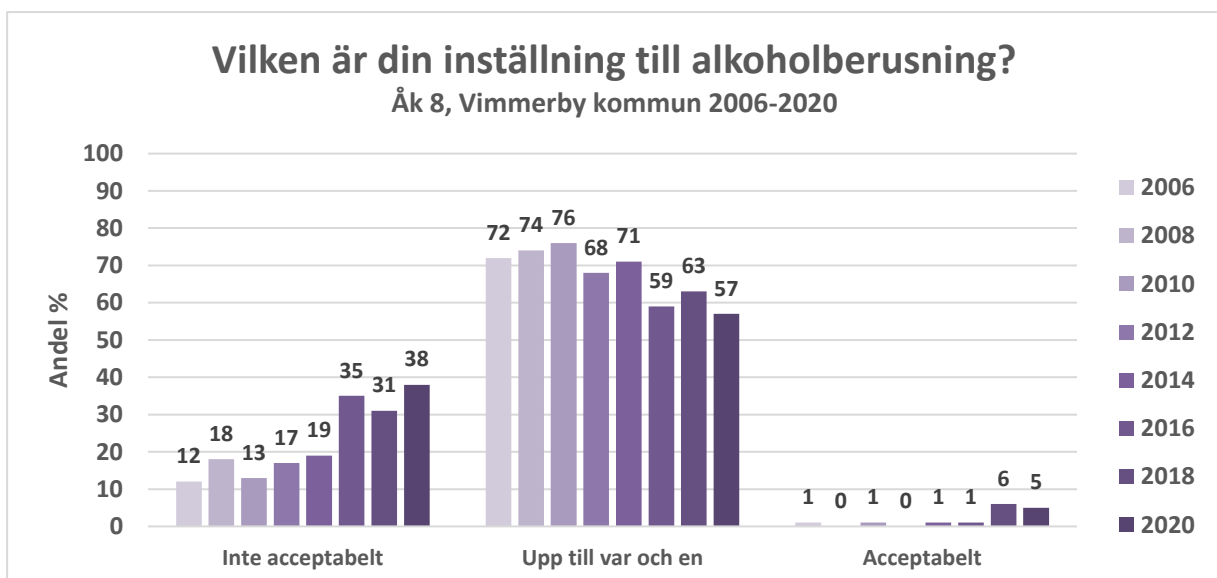
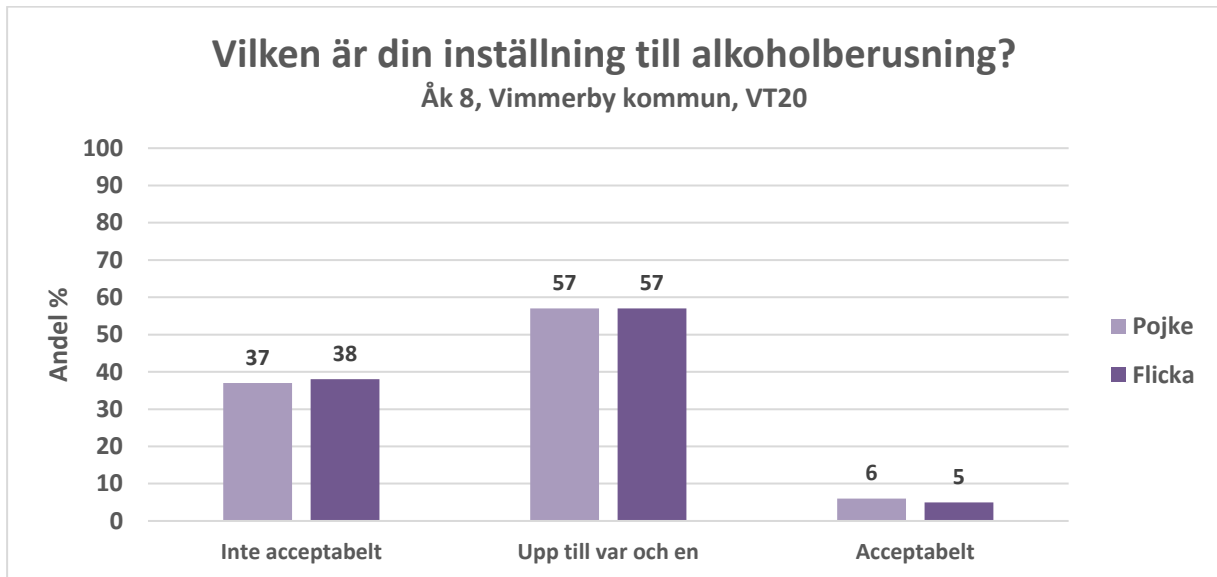
Kön	Inte acceptabelt	Upp till var och en	Acceptabelt
Pojke	31	34	5
Flicka	24	55	3

Fråga 28b: Vilken är din inställning till alkoholberusning?

Tabell 27: Antal som angett vilken inställning de har till alkoholberusning.

Kön	Inte acceptabelt	Upp till var och en	Acceptabelt
Pojke	26	40	4
Flicka	31	47	4

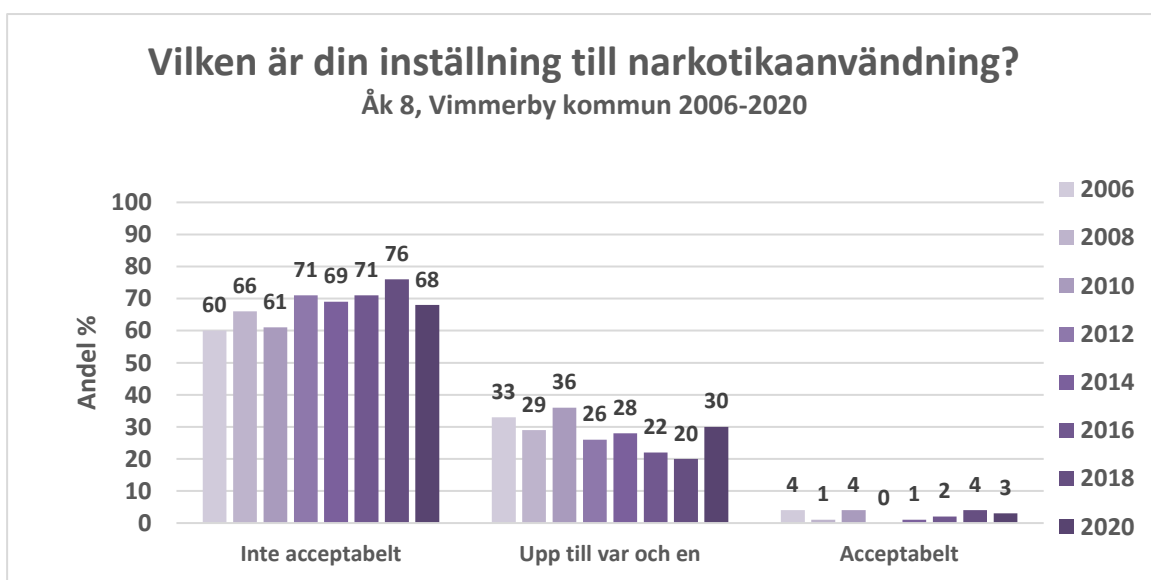
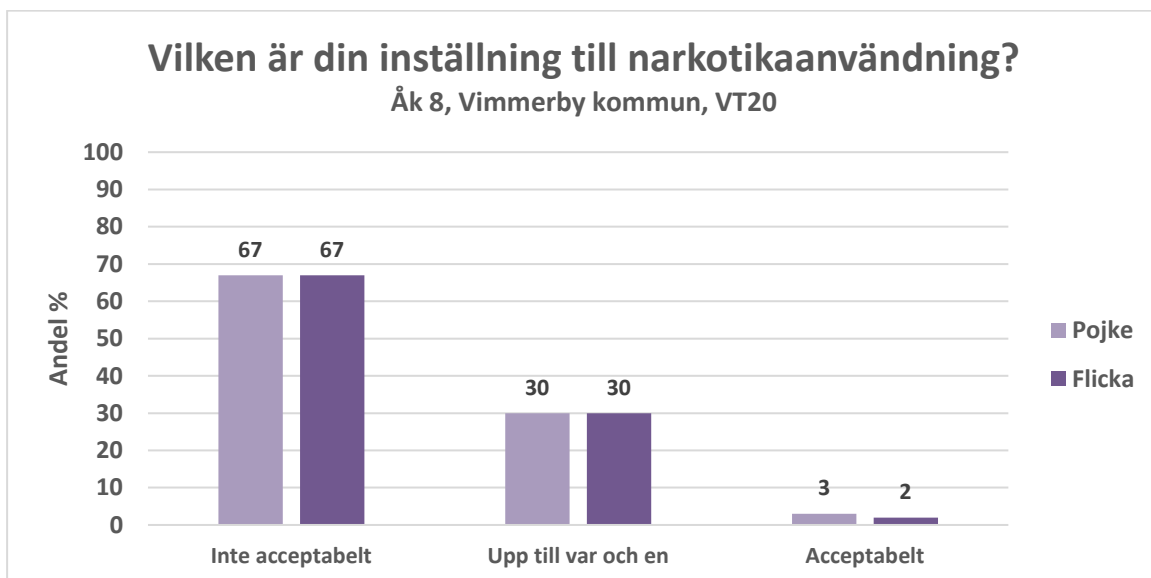

Fråga 28c: Vilken är din inställning till narkotikaanvändning?

Tabell 28: Antal som angett vilken inställning de har till narkotikaanvändning.

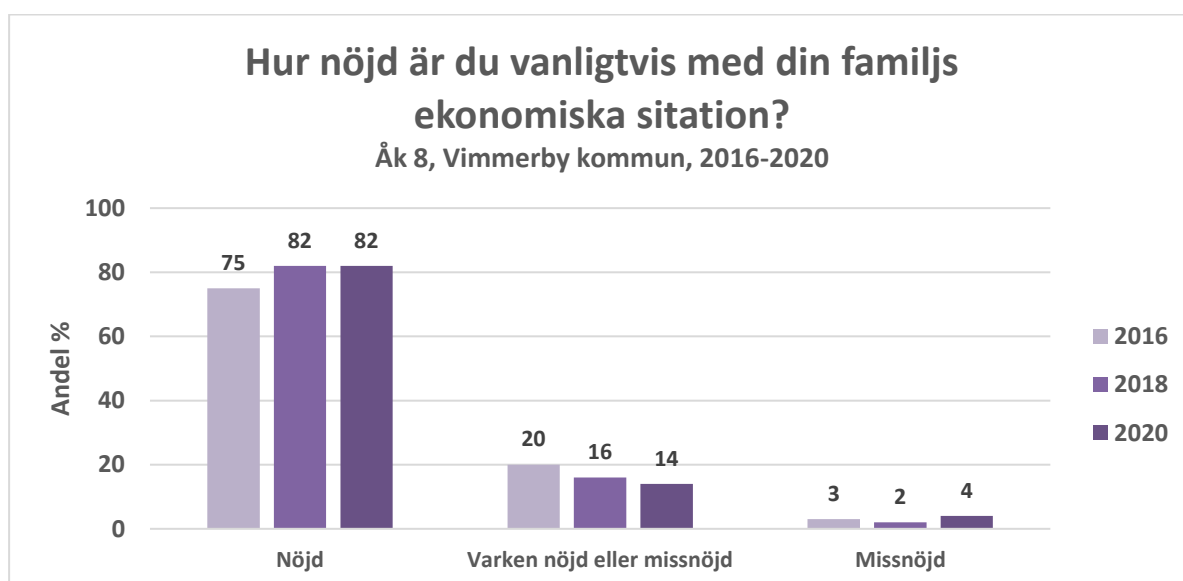
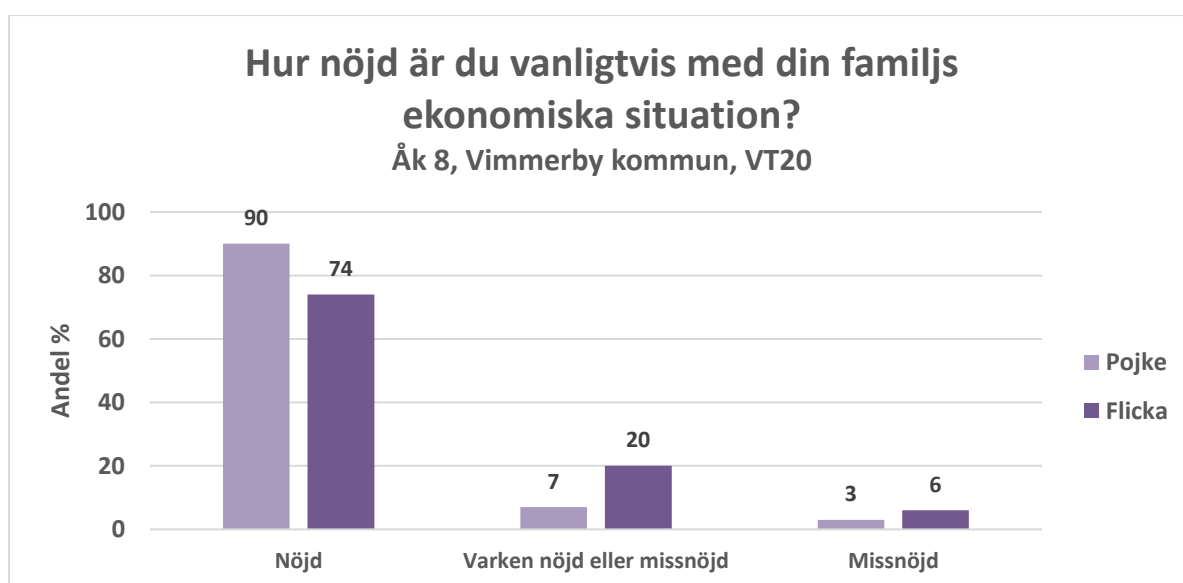
Kön	Inte acceptabelt	Upp till var och en	Acceptabelt
Pojke	47	21	2
Flicka	55	25	2

Fråga 29a: Hur nöjd är du vanligtvis med din familjs ekonomiska situation?

Tabell 29: Antal som angett hur nöjda de vanligtvis är med sin familjs ekonomiska situation.

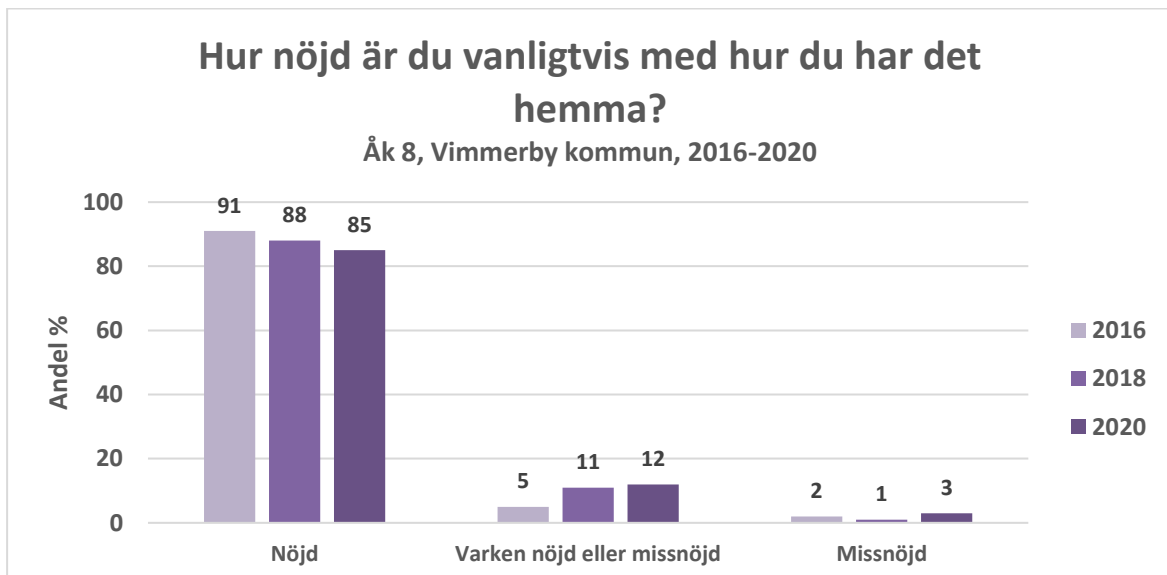
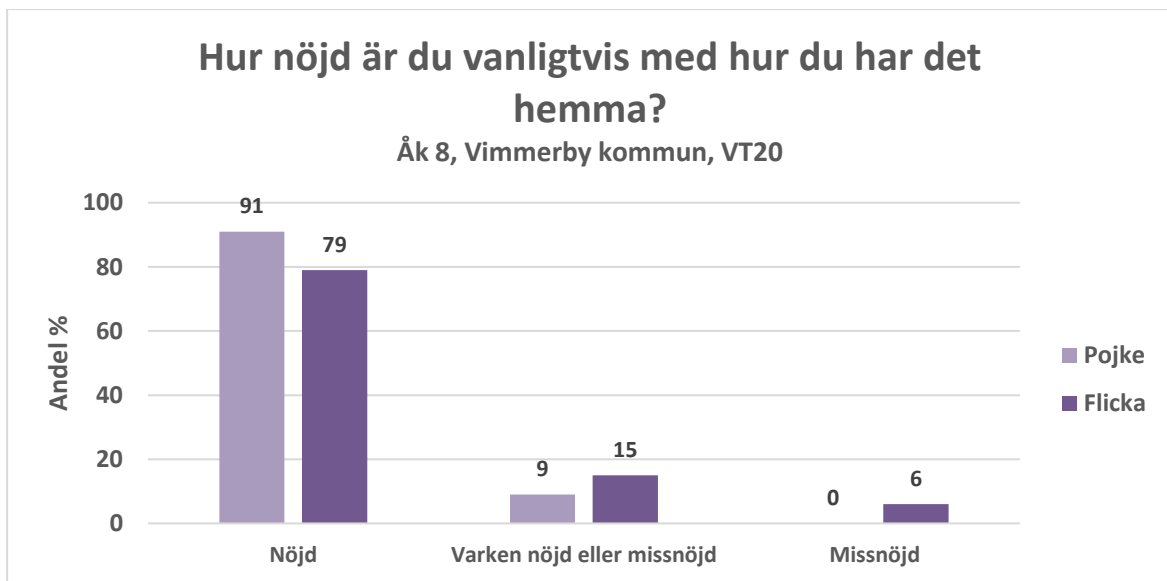
Kön	Nöjd	Varken nöjd eller missnöjd	Missnöjd
Pojke	63	5	2
Flicka	61	16	5

Fråga 29b: Hur nöjd är du vanligtvis med hur du har det hemma?

Tabell 30: Antal som angett hur nöjda de vanligtvis är med hur de har det hemma.

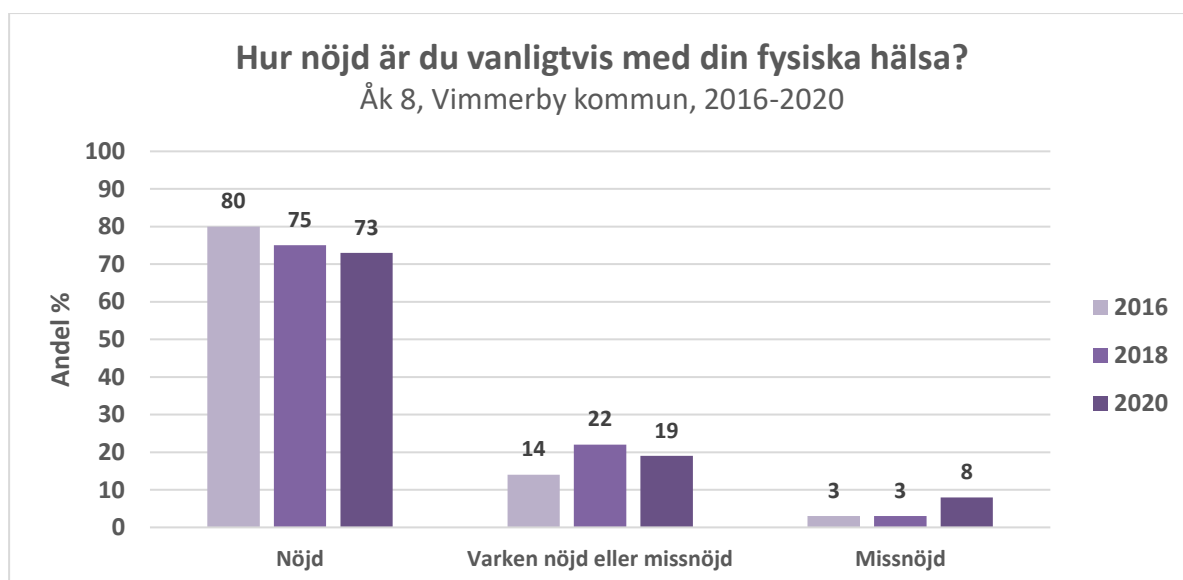
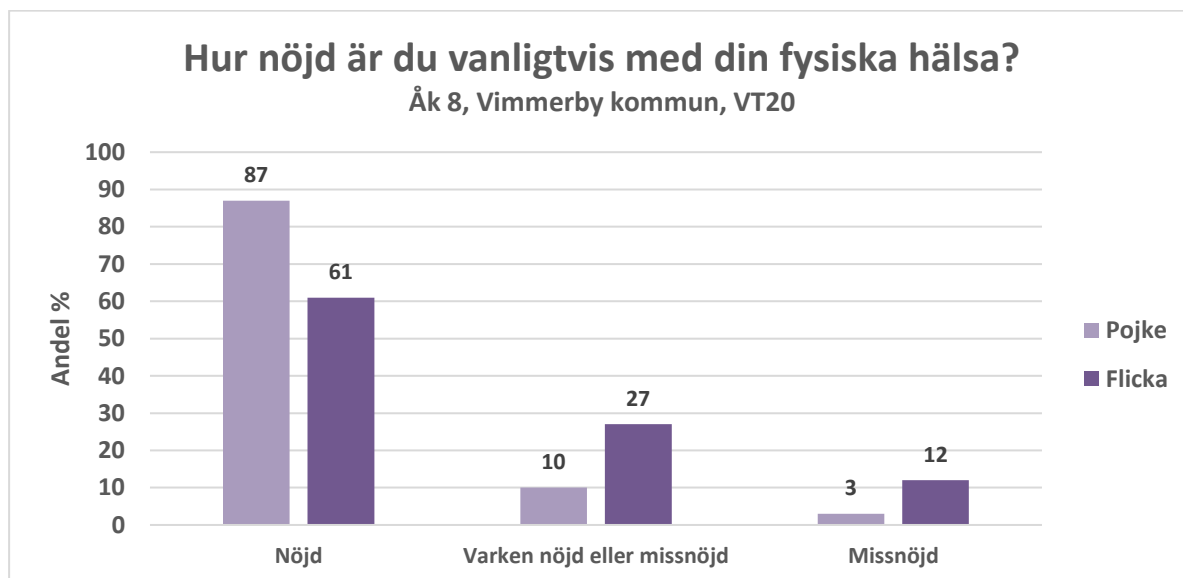
Kön	Nöjd	Varken nöjd eller missnöjd	Missnöjd
Pojke	64	6	0
Flicka	65	12	5

Fråga 29c: Hur nöjd är du vanligtvis med din fysiska hälsa?

Tabell 31: Antal som angett hur nöjda de vanligtvis är med sin fysiska hälsa.

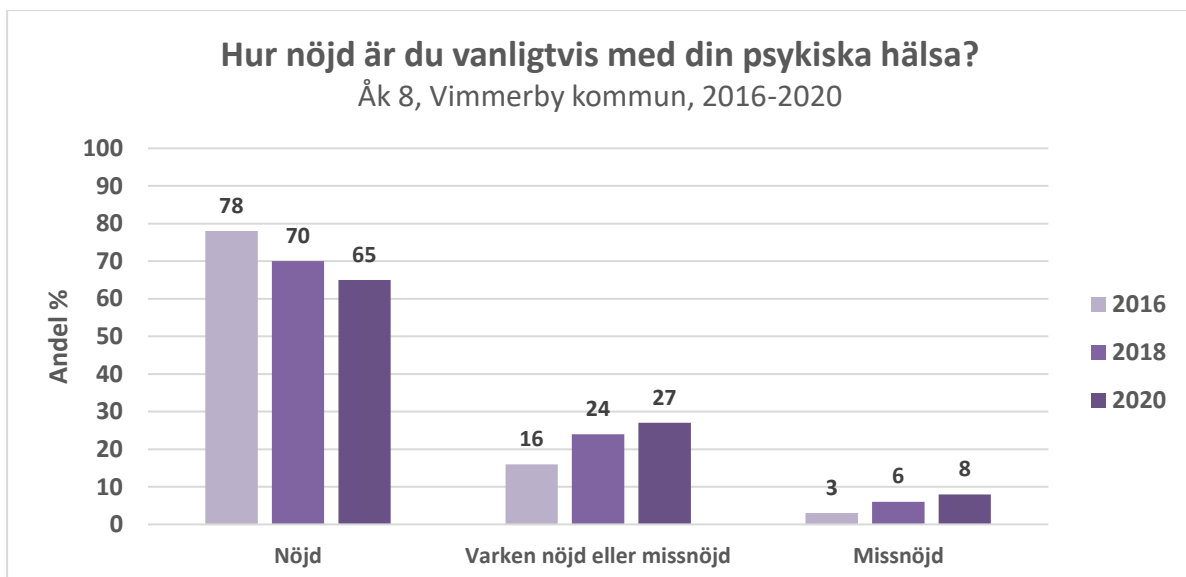
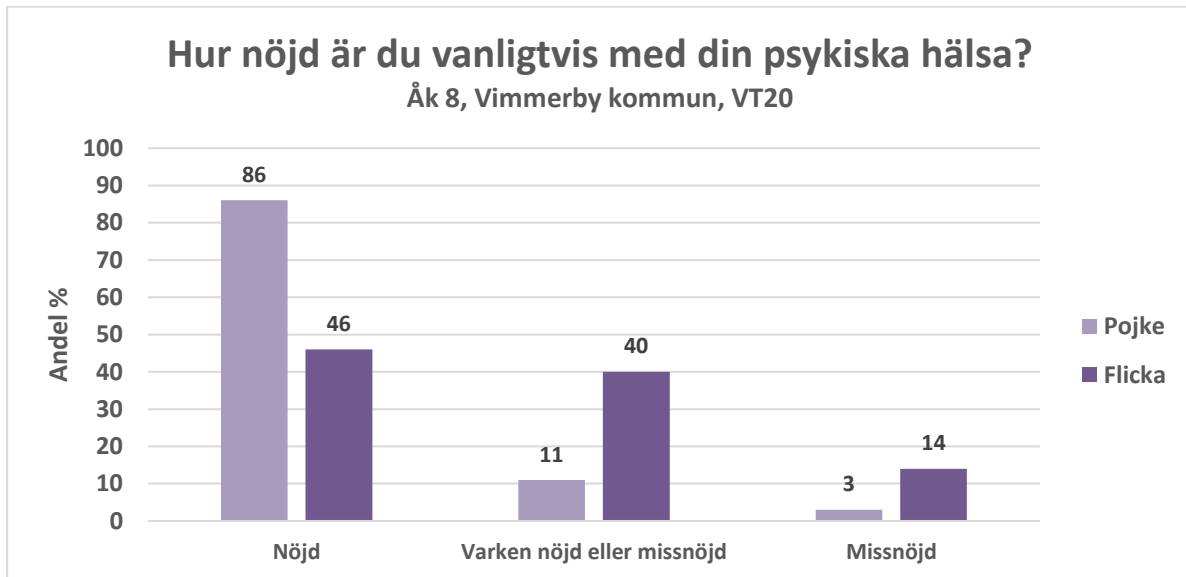
Kön	Nöjd	Varken nöjd eller missnöjd	Missnöjd
Pojke	61	7	2
Flicka	50	22	10

Fråga 29d: Hur nöjd är du vanligtvis med din psykiska hälsa?

Tabell 32: Antal som angett hur nöjda de vanligtvis är med sin fysiska hälsa.

Kön	Nöjd	Varken nöjd eller missnöjd	Missnöjd
Pojke	60	8	2
Flicka	38	33	11

Sammanfattning

Trivsel i skolan

Över tid kan vi se att andelen som trivs i skolan mycket bra har sjunkit från 50 procent 2016 till 30 procent 2020. Andelen som trivs ganska bra, ganska dåligt och mycket dåligt har inte förändrats. Däremot är det fler som anger att de trivs varken bra eller dåligt i skolan. Trivsel i skolan är, enligt forskning, en av de starkaste skyddsfaktorerna mot tidig alkoholdebut, rökning, narkotikaanvändning, våldsutövande och liknande.

Tobak

Sedan 2016 hade rökning ökat med nio procent men ligger dock något lägre än tidigare år. Pojkar och flickors rökning vid enstaka tillfällen var ungefär lika stor. Pojkars dagligrökning var större än flickornas. Föräldrars restriktion gentemot rökning hade minskat och var nu lägre än 2018. De flesta ungdomar som rökte fick tag på cigaretter genom att köpa dem från någon som var över 18 år. Siffrorna visar också en uppgång bland de som köper själv från butik.

Andelen som rökt vattenpipa någon gång låg kvar på 10 procent sedan 2018. 16 procent visste inte om de fick röka vattenpipa för sina föräldrar. Fler vet inte om de får röka vattenpipa för sina föräldrar än tidigare år. Färre säger att det inte får röka vattenpipa för sina föräldrar.

Andelen som rökt E-cigaretter hade minskat med fyra procent sedan 2018. Pojkar röker oftare än flickor och de flesta angav att de rökt utan nikotin.

Snusningen har ökat med fyra procent och precis som tidigare år är det fler pojkar som snusar än flickor. Andelen tillåtande föräldrar hade ökat några få procent gällande snusning och andelen ungdomar som inte vet om de får snusa eller inte för sina föräldrar hade ökat. Det var lika stor andel av snusarna som fick/köpte av annan vuxen över 18 år som köpte själv i butik.

Alkohol

Andelen som druckit alkohol 2020 har ökat med fyra procent sedan 2018. Siffran låg dock fortfarande lägre än tidigare år. Något fler pojkar än flickor angav att de druckit alkohol. De som drack alkohol drack oftast mindre än en gång i månaden men de som drack två till tre gånger i veckan eller oftare har ökat något sedan 2018. Alkoholen dracks oftast på privata fester och hemma. Alkoholen erhöles oftast av kompisar eller köptes av en annan vuxen över 18 år, togs från föräldrar eller erhöles av annan vuxen.

Något färre föräldrar var restriktiva till alkohol än 2018 och något fler angav att de inte visste om de fick dricka för sina föräldrar eller inte. Det har skett en ökning bland de ungdomar som fått smaka alkohol av sina föräldrar.

Narkotika

Två procent hade någon gång använt narkotika vilket var oförändrat sedan 2016. Andelen som visste någon som skulle kunna förse dem med narkotika hade stigit med åtta procentandelar sedan 2018.

Övrigt

Två procent angav att de sniffat vilket varit oförändrat sedan 2012. Andelen som använt läkemedel tillsammans med alkohol hade sjunkit från två till en procent sedan 2018.

Andelen som spelade om pengar har sjunkit till tre procent och det är bara pojkar som angett att de spelat om pengar.

Andelen som tyckte att det var oacceptabelt att röka var oförändrad sedan 2018 och färre tyckte att det var upp till var och en. En svag ökning sågs bland de som tyckte att det var acceptabelt att röka. Inställningen till alkoholberusning hade också förändrats till att fler än någonsin tyckte det var oacceptabelt och färre tyckte det var upp till var och en och acceptabelt sedan 2018.

Inställningen till narkotikaanvändning hade dock blivit mindre oacceptabel och mer upp till var och en sedan 2018. De som tyckte att narkotikaanvändning var acceptabelt låg på samma nivå som tidigare.

Ungefär lika hög andel var nöjda med hur de hade det hemma som de var nöjda med sin familjs ekonomiska situation. Något färre än tidigare var nöjda med hur de hade det hemma. Flickor var mest missnöjda med familjens ekonomi och hur de hade det hemma. Pojkar var betydligt mer nöjda med sin fysiska och psykiska hälsa än flickorna. Skillnaderna var markanta och så få som hälften så många flickor som pojkar var nöjda med sin psykiska hälsa. På tre av de fyra frågorna hade andelen som angett ”nöjd” sjunkit något sedan 2016.

Referenser

Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer: inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet